

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARIN MOTOR BECERİ
DÜZEYLERİ İLE ANNELERİN ÇOCUK YETİŞTİRME
STİLLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**
YÜKSEK LİSANS TEZİ

YILMAZ ÜNSAL

PROF. DR. MUSTAFA KAYIHAN ERBAŞ

AKSARAY-2025

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

**OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARIN MOTOR BECERİ
DÜZEYLERİ İLE ANNELERİN ÇOCUK YETİŞTİRME
STİLLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**
YÜKSEK LİSANS TEZİ

YILMAZ ÜNSAL

DANIŞMAN : PROF. DR. MUSTAFA KAYIHAN ERBAŞ

JÜRİ ÜYESİ : PROF. DR. İBRAHİM ŞAHİN

JÜRİ ÜYESİ : DOÇ. DR. METİN YÜCEANT

AKSARAY-2025

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 24 (yirmi dört) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Yılmaz
Soyadı : ÜNSAL
Bölümü : Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
İmza :
Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Okul Öncesi Çocukların Motor Beceri Düzeyleri ile Annelerin Çocuk Yetiştirme Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

İngilizce Adı : Examining the Relationship Between Preschool Children's Motor Skill Levels and Mothers' Child Rearing Styles

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Yılmaz ÜNSAL

İmza:

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
JÜRİ ONAY SAYFASI

Yılmaz ÜNSAL tarafından hazırlanan “Okul Öncesi Çocukların Motor Beceri Düzeyleri ile Annelerin Çocuk Yetiştirme Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	<u>Kabul</u>	<u>Ret</u>	<u>İmza</u>
Danışman: Prof. Dr. Mustafa Kayıhan ERBAŞ (Beden Eğitimi ve Spor, Aksaray Üniversitesi)	☐	☐	
Üye: Prof. Dr. İbrahim ŞAHİN (Beden Eğitimi ve Spor, Yalova Üniversitesi)	☐	☐	
Üye: Doç. Dr. Metin YÜCEANT (Beden Eğitimi ve Spor, Aksaray Üniversitesi)	☐	☐	

Tez Savunma Tarihi: 12/06/2025

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu’nuntarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Prof. Dr. Aybala ÇAYIR
İmza

TEŞEKKÜR SAYFASI

Bu araştırma, Okul öncesi çocukların motor beceri düzeyleri ile annelerin çocuk yetiştirme stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın gerçekleşmesinde emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Tez çalışmam boyunca bana yol gösteren, bilgi ve tecrübesiyle her zaman bana destek olan değerli danışmanım Prof. Dr. Mustafa Kayıhan ERBAŞ'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Tez sürecimde veri toplayabilmem hususunda bana destek olan ve çocuk gelişim merkezini kullanma hakkını tanıyan A-Fit Kids Academy kurucu antrenörü Arda TÜRKYILMAZ'a ayrıca teşekkür ettiğimi belirtmek isterim.

ÖZET

Son yüzyılın başlarında gelişen internet teknolojilerinin bireylere sağladığı imkanlar yeni medya Bu araştırma, Anne tutumları ile çocukların motor gelişimleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla betimsel ilişkisel tarama modelinde desenlenmiştir. Araştırmanın örneklemini, 2022–2023 eğitim-öğretim yılında Aksaray ilinde yer alan A-Fit Kids Academy’ye devam eden 5 yaşında 56 çocuk ve 56 veli olmak üzere toplam 112 katılımcı oluşturmaktadır. Veriler, kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle toplanmıştır.

Araştırmada elde edilen betimsel analiz sonuçlarına göre, katılımcıların istendik (olumlu) anne-baba tutum düzeyleri yüksek, istenmedik (olumsuz) tutum düzeyleri ise düşük bulunmuştur. Bu durum, ebeveynlerin çocuklarına karşı genel olarak demokratik, destekleyici ve ilgili tutumlar sergilediğini göstermektedir. Çocukların motor becerileri açısından değerlendirildiğinde; büyük kas becerileri genel olarak orta-yüksek düzeyde, lokomotor ve nesne kontrol becerileri ise ortalama seviyede tespit edilmiştir.

Cinsiyet değişkenine göre yapılan analizlerde, kız çocukların motor beceri ortalamaları erkek çocuklara kıyasla daha yüksek bulunmuş, ancak bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bu bulgu, cinsiyetin motor gelişim üzerinde belirleyici bir faktör olmadığını ortaya koymaktadır. Ebeveynlerin eğitim durumu, gelir düzeyi, çalışma durumu ve çocuk sayısı gibi demografik değişkenlerin hem anne-baba tutumları hem de çocukların motor becerileri üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamıştır. Bununla birlikte, ebeveyn eğitim düzeyindeki artışla birlikte istendik tutum puanlarının yükseldiği gözlenmiştir.

Korelasyon analizleri, ebeveyn tutumları ile çocukların motor gelişimleri arasında anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. İstendik anne-baba tutumları ile büyük kas becerileri ($r_p = 0,945$), lokomotor ($r_p = 0,684$) ve nesne kontrol becerileri ($r_p = 0,781$) arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Öte yandan, istenmedik anne-baba tutumları ile motor becerilerin tüm alanları arasında negatif yönlü anlamlı ilişkiler gözlenmiş, özellikle nesne kontrol becerileriyle olan ilişki en yüksek düzeyde ($r_p = -0,833$) bulunmuştur.

Elde edilen bulgular, olumlu ebeveyn tutumlarının çocukların motor gelişimlerini desteklediğini; olumsuz tutumların ise gelişimi olumsuz etkileyebileceğini göstermektedir. Bu sonuçlar, literatürde yer alan ilgili araştırmalarla örtüşmektedir. Araştırma sonuçları, ebeveynlerin çocuklarının fiziksel gelişimlerini desteklemek adına bilinçli ve pozitif tutumlar geliştirmelerinin önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler : Çocuklar, Motor Beceri, Ebeveyn Tutumları

Bilim Kodu : 130103

Sayfa Adedi : 77

Yazar : Yılmaz ÜNSAL

Danışman : Prof. Dr. Mustafa Kayıhan ERBAŞ

ABSTRACT

At the beginning of the last century, new media, which provided opportunities to individuals with internet technologies, This research was designed in the descriptive relational screening model in order to provide the distribution between mothers' attitudes and children's motor development. The content of the research consists of a total of 112 people, 56 children aged 5 and 56 parents, who attend A-Fit Kids Academy in Aksaray province in the 2022–2023 academic year. The data were collected with an easy manipulation method.

Descriptive analysis results indicated that participants exhibited high levels of desirable (positive) parental attitudes and low levels of undesirable (negative) parental attitudes. This suggests that parents generally adopt democratic, supportive, and involved attitudes toward their children. In terms of children's motor skills, gross motor skills were found to range from moderate to high levels, while locomotor and object control skills were observed to be at an average level.

In analyses based on gender, although girls had higher average motor skill scores than boys, these differences were not statistically significant. This finding indicates that gender is not a determining factor in motor development. Moreover, demographic variables such as parents' educational level, income status, employment status, and number of children did not show a statistically significant effect on parental attitudes or children's motor skills. However, a trend was observed where desirable parental attitude scores increased with higher parental education levels.

Correlation analyses revealed significant relationships between parental attitudes and children's motor development. Desirable parental attitudes showed a strong positive correlation with gross motor skills ($r_p = 0.945$), and moderate positive correlations with locomotor ($r_p = 0.684$) and object control ($r_p = 0.781$) skills. On the other hand, undesirable parental attitudes were negatively correlated with all domains of motor skills, with the strongest negative correlation observed in object control skills ($r_p = -0.833$).

These findings indicate that positive parental attitudes support children's physical and motor development, whereas negative attitudes may hinder it. The results are consistent with existing literature and underscore the importance of parents adopting conscious and constructive attitudes to foster their children's physical development.

Keywords : Social Development, Preschool, Pschomotor Development
Science Code :130103
Number of Pages : 77
Author : Yılmaz ÜNSAL
Supervisor : Prof. Dr. Mustafa Kayıhan ERBAŞ

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR SAYFASI	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR	xi
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemi	2
1.2. Araştırmanın Konusu ve Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Araştırmanın Modeli	4
1.5. Çalışma Grubunun Belirlenmesi	4
1.6. Araştırmanın Sınırları.....	4
İKİNCİ BÖLÜM.....	6
KAVRAMSAL VE TEORİK ÇERÇEVE	6
2.1. Motor Beceri	6
2.1.1. Motor Becerinin Tanımı	6
2.1.2. Motor Becerilerin Sosyal gelişime etkisi	7
2.1.3. Motor Becerilerin Bilişsel gelişime etkisi	8
2.1.3.1. Motor Beceriler ve Beyin Gelişimi.....	8
2.1.3.2. Dikkat ve Konsantrasyon.....	9
2.1.3.3. Dil Gelişimi ve İletişim	9
2.1.4. Çocuklarda Motor Gelişim	9
2.1.5. Motor beceri gelişiminde Ebeveyn Rolü.....	10
2.2. Ebeveyn Tutumları.....	10
2.2.1. Ebeveynlerin Ekonomik Durumlarının Çocukların Fiziksel Gelişim Sürecinde Alınan Eğitimine Etkisi.....	11

2.2.2. Ebeveynlerin Sahip Olduğu Çocuk Sayısına Göre Çocuklarıyla İlgili Durumları Arasındaki İlişkiler.....	12
2.2.3. Olumsuz Ebeveyn Tutumlarının Farkındalığı	13
2.2.4. Ebeveynlerin Etkilendiği Çevre Faktörü	15
2.2.5. Ebeveynlerin Bireysel Özellikleri Ve Motor Gelişim İlişkisi	16
2.2.6. Bireylerin Motor Beceri Eğitimine Bakış Açısını Etkileyen Faktörler	17
2.3. İlgili Araştırmalar.....	19
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	22
YÖNTEM.....	22
3.1. Çalışma Grubu	22
3.2. Veri Toplama Araçları	23
3.2.1. Demografik Bilgi Formu	23
3.2.2. Çocukların Motor Gelişim Düzeyleri Büyük Kas Motor Beceri Testlerini Ölçme (BÜKBÖT).....	24
3.3. BÜKBÖT Testinin Uygulama Protokolü.....	25
3.3.1. Lokomotor Beceriler Alt Testi	25
3.3.2. Nesne Kontrol Becerileri Alt Testi.....	26
3.4. Veri Toplama Süreci	26
3.5. Verilerin Analizi.....	27
3.5.1. Güvenirlilik Analizi.....	28
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	30
BULGULAR.....	30
4.1. Değişkenlere Yönelik Betimsel Analizi Sonuçları Araştırmanın Değişkenleri	30
4.2. Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarına Yönelik Bulgular	31
4.2.1. Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarının Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular	31
4.2.2. Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarının Ebeveynlerin Eğitim Dağılımları Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	32
4.2.3. Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarının Ebeveynlerin Çalışma Durumu Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular	34
4.2.4. Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarının Ebeveynlerin Gelir Durumu Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular	35
4.2.5. Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarının Ebeveynlerin Çocuk Sayısına Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular	37
4.3. Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye Yönelik Yapılan Korelasyon Analizi Bulgular.....	38
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	40

TARTIşMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	40
5.1. Değişkenlere Yönelik Betimsel Analizi Sonuçları	40
5.2. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	41
5.3. Ebeveynlerin Eğitim Dağılımlarına Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	42
5.4. Ebeveynlerin Çalışma Durumu Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	43
5.5. Ebeveynlerin Gelir Durumuna Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	44
5.6. Ebeveynlerin Çocuk Sayısına Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	45
5.7. Öneriler	51
5.7.1. Ebeveynlere Yönelik Öneriler	51
5.7.2. Eğitimciler ve Okul Yöneticilerine Yönelik Öneriler	52
5.7.3. Politika Geliştiricilere Yönelik Öneriler	52
5.7.4. Yönelik Öneriler	52
KAYNAKÇA	53
EKLER.....	59
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ TEZ DEĞERLENDİRME FORMU	63

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Okul Öncesi Öğrencilerinin Sosyo-Demografik Dağılımları	22
Tablo 2. Ebeveynlerin Sosyo-Demografik Dağılımları	23
Tablo 3. Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk Testine İlişkin Bulgular	28
Tablo 4. Güvenilirlik Analizi Bulguları	28
Tablo 5. Değişkenlere Yönelik Betimsel Analizi Sonuçları	30
Tablo 6. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	31
Tablo 7. Ebeveynlerin Eğitim Dağılımlarına Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	33
Tablo 8. Ebeveynlerin Çalışma Durumu Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	34
Tablo 9. Ebeveynlerin Gelir Durumuna Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	36
Tablo 10. Ebeveynlerin Çocuk Sayısına Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	37
Tablo 11. Spearman Korelasyon Analizi Sonuçları	38

KISALTMALAR

BÜKBÖT	: Büyük Kas Becerilerini Ölçme Testi
F	: Frekans
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
N	: Veri Sayısı
Ort.	: Ortalama
P	: Anlamlılık Düzeyi
R	: Korelasyon Katsayısı
SPSS	: Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paket Programı
SS	: Standart Sapma
T	: t değeri
$\bar{X}$	: Aritmetik ortalama
vd.	: ve diğerleri
%	: Yüzde

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, konusu ve amacı, önemi, araştırma modeli, çalışma grubunun belirlenmesi, araştırmanın sınırları ve ilgili literatür ele alınacaktır. Okul öncesi dönem, bireyin doğumundan itibaren yaklaşık 0-6 yaş aralığını kapsayan kritik bir gelişim sürecidir. Bu dönemde psikomotor, bilişsel, sosyal-duygusal, dil ve öz bakım becerileri hızla gelişmekte ve ilköğretime hazırlık sağlanmaktadır (Ural ve Ramazan, 2007). Okul öncesi eğitim, bu gelişim alanlarının bütüncül olarak desteklenmesini hedefleyerek çocukların sağlıklı gelişimlerini sağlamada temel bir rol oynamaktadır (Shonkoff ve Phillips, 2000).

Motor becerilerin gelişimi, okul öncesi dönemde çocukların fiziksel ve bilişsel sınırlarını keşfetmesi ve ilerletmesi için önemli bir süreçtir (Gabbard, 2018). Motor beceriler, çocukların sadece fiziksel hareket yeteneklerini değil, aynı zamanda sosyal ilişkilerini, özgüvenlerini ve bilişsel kapasitelerini de şekillendiren çok boyutlu bir gelişim alanıdır (Stodden vd., 2008). Örneğin, Locomotor ve nesne kontrolü gibi temel motor beceriler, çocukların oyun ve günlük yaşam aktivitelerine katılımını artırarak sosyal etkileşim ve bilişsel gelişimi desteklemektedir (Robinson vd., 2015). Bu bağlamda motor gelişim, çocukların bağımsız bireyler olarak yaşamlarına sağlıklı bir başlangıç yapabilmelerinin temelini oluşturur (Gabbard, 2018).

Erken çocuklukta benlik algısı ve sosyo-bilişsel gelişim de motor becerilerle iç içe geçmektedir. Benlik algısının güçlü olması, çocukların yeni motor becerileri denemeleri için motivasyon sağlar ve böylece gelişimsel kazanımları artırır (Marsh vd., 1991). Bu doğrultuda, erken çocukluk eğitim programlarının benlik algısı ile motor becerileri destekleyecek biçimde yapılandırılması, çocukların bütüncül gelişimini olumlu yönde etkilemektedir (Denham vd., 2012).

Aile ortamı, çocuk gelişiminde merkezi bir sosyal çevre olup, ebeveyn tutumları çocukların gelişimini doğrudan etkileyen önemli faktörler arasında yer almaktadır (Bornstein, 2015).

Anne tutumları, özellikle motor becerilerin gelişiminde çocuğun hareket özgürlüğü, keşfetme ve deneme davranışlarını şekillendirmede kritik rol oynamaktadır. Demokratik ve destekleyici ebeveyn tutumlarının çocukların motor beceri gelişimini pozitif yönde etkilediği birçok araştırmada gösterilmiştir (Pinquart, 2017; Yu vd., 2021). Öte yandan, otoriter ve aşırı koruyucu ebeveyn tutumlarının çocukların hareket alanını kısıtlayarak motor becerilerinin gelişimini olumsuz etkilediği bilinmektedir (Clark vd., 2019).

Bu bağlamda, çocuk yetiştirme stilleri ile motor beceri gelişimi arasındaki ilişkinin anlaşılması, hem ailelere hem de eğitimcilere çocukların gelişimini destekleyici stratejiler geliştirmede yol gösterici olacaktır (Hart ve Risley, 1995). Bu çalışma, okul öncesi dönemdeki çocukların motor beceri düzeyleri ile annelerin çocuk yetiştirme stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırmanın bulguları, ebeveyn tutumlarının motor gelişim üzerindeki etkilerini derinlemesine anlamaya katkı sağlayarak ebeveyn eğitim programlarının etkinliğinin artırılmasına bilimsel bir temel oluşturacaktır. Ayrıca, ebeveynlerin çocuklarına yönelik tutumlarını gözden geçirmelerine olanak tanıyarak, çocukların motor becerilerini destekleyici müdahalelerin geliştirilmesine katkıda bulunacaktır. Sonuç olarak, bu araştırmanın aile dinamikleri, erken çocukluk eğitimi politikaları ve çocukların sağlıklı motor gelişimini destekleyen uygulamalar açısından önemli çıkarımlar sağlaması beklenmektedir.

1.1. Araştırmanın Problemi

Motor beceriler, çocukların fiziksel gelişim zamanlamaları göz önünde bulundurulduğunda önemli bir yer tutar. Özellikle okul öncesi dönem ele alındığında ince motor ve kaba motor gelişimleri, koordinasyon vs gibi ana motorik unsurlar gelişim için önemlidir. Bu dönem sadece fiziksel olarak değil aynı zamanda zihinsel ve psikososyal olarak da önemli bir dönem olarak değerlendirilmelidir. Bir diğer unsur olarak motor beceri gelişimi sadece fizyolojik olarak değil çevresel etmenlerle de değişime uğramaktadır. Çevresel etmenlere göz atıldığında birincil unsur olarak aile tutum davranışları ve çocuk yetiştirme stilleri ön plana çıkmaktadır. Ailenin tutumu çocuğa verdiği özgüven ona sunduğu fırsatlar çocukların gelişimini önemli ölçüde etkilemektedir. Hangi yetiştirme stiliyle çocuğumuza yaklaştığımız onun gelişimsel dönemlerinde farklı tepkilere yol açabilir. Örneğin otoriter yaklaşımlar çocukların kısıtlanmalarına sebep olabilir. Onlara güvenli bir ortam sağlayan velilerde ise gelişimini destekleyen bir durum gözlenebilir. Literatüre bakıldığında çocukların motor becerileri ve anne tutumları arasındaki ilişkiyi inceleyen yazıya rastlanmamıştır. Bu bilgiler

göz önünde bulundurulduğunda ailelerin tutumlarının ve yönelimlerinin çocuklarını nasıl etkilediğini görmesine yardımcı olabilir. Bu çalışmanın genel amacı çocuk motor beceri ve anne tutum ilişkisinin ne durumda olduğu ve bu etkileşimin çocukların gelişimi üzerinde ne kadar etkili olduğunu anlamaktır.

1.2. Araştırmanın Konusu ve Amacı

Araştırmanın konusu annelerin demografik değişkenlerinin ve tutumlarının göz önünde bulundurarak çocukların motor beceri gelişim düzeyleri ile bir ilişkisinin olup olmadığını tespit etmektir. Spesifik açıdan bakacak olursak çalışmanın konusu, örneklem grubundaki 4-12 yaş çocuk sahibi bir annenin demografik değişkenlerinin ve tutumlarının çocuklarının motor gelişimine bir etkisi olup olmadığının tespitinin yapılmasıdır.

Araştırmamız annelerin tutum ve demografik değişkenlerinin çocuklarının motor becerileri üzerinde bir etkilerinin olup olmadığı gibi akıllarına takılan soru ve sorunların tespitlerini amaçlamaktadır. Çünkü Motor beceri seviyesi çocuklar için büyük önem arz etmektedir. Motor beceri, belirli bir işi gerçekleştirmek için uyumlu motor hareketi sağlayan davranışları öğrenme sıklığıdır (Duman, 2019). Bu konu ile ilgili soru işaretlerini gidermek onların tutumlarında olumlu yönde bir etki göstererek çocukların gelişimine büyük ölçüde katkıda bulunacaktır

Bu çalışmanın temel amacı “çocukların motor gelişim düzeyleri Büyük kas becerilerini ölçme testi (BÜKBÖT) ve Anne Baba tutum ölçeği 4-12 Yaş Ölçekleri” nin altı demografik değişkeni (çalışma durumu, kardeş sayısı,yaş,cinsiyet, eğitim düzeyi ve gelir seviyesi) dikkate alarak demografik değişkenlerin 4-12 yaş bireyler üzerinde etkisinin olup olmadığının belirlenmesidir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Çocuğun motor gelişimi doğduğu andan itibaren başlar ve 0-6 yaş arasında, yani okul öncesi dönemde büyük ölçüde tamamlanır. Çocuğun motor gelişimi, onun bilişsel ve bedensel gelişimi için önemli olduğu kadar, bağımsız hareket etmesi, kendini ayrı bir birey olarak görebilmesi ve özgüven kazanması açısından da etkilidir. Çocuklar bu doğrultuda kendilerini önemsemeye ve de önemsetmeye, kendilerine ait bir kişilik yaratmalarına ihtiyaçları olduğu ve annenin de bu konuda önemli bir etkisinin olduğu öngörülmüştür (Sezgin, A. S. 2013). Bu kavramlar göz önünde bulundurulduğunda ve Son yıllarda yapılan çalışmalara göz

atıldığında motor becerilere etki eden faktörlerin neler olduğuna dair çalışmalar yapılmaktadır Fakat Çocukların motor gelişimi konusunda pek çok çalışma rapor edilmiş olmasına rağmen, Velilerin öğrencilerin motor gelişimi üzerinde ki etkisi ile ilgili yapılan araştırmalar nispeten azdır. Bu araştırma asıl itibarıyla velilerin tutum ve demografik değişkenlerinin çocukların motor becerileriyle olan ilişkisini tespit edecektir. Çocuklarımızın motor beceri seviyelerinin ve ihtiyaçlarının hangi tutumlarda daha iyi Wolduğunu tespit edip bu tutumlara ağırlık vermemiz gerektiğini görmemizi sağlayacaktır.

1.4. Araştırmanın Modeli

Araştırma modeli İlişkisel bir nitelik taşımaktadır. Bu araştırma betimsel ilişkisel tarama modelinde desenlenmiştir. İlişkisel model, bir ya da birden fazla değişken arasında ilişkinin belirlendiği modeldir (Fraenkel ve Wallen, 2005). Bu ilişkisel desende, tüm çocukların motor gelişim düzeyleri Büyük kas becerilerini ölçme testi (BÜKBÖT) (Tepeli, 2007) ile belirlenip, Anne Baba tutum ölçeği 4-12 Yaş ile de anne tutumlarının belirlenmesinin ardından aralarındaki ilişkiye bakılması ile sonuçlanacaktır. Motor beceri seviyesini ölçmek için kullanılacak olan Büyük kas becerilerini ölçme testi (BÜKBÖT) (Tepeli, 2007) test bataryası fazla efor gerektirmediğinden dolayı özenle seçilmiştir.

1.5. Çalışma Grubunun Belirlenmesi

Araştırma örneklemini 2022-2023 yılında Aksaray’ da bulunan A-Fit Kids Academy’ye gelen çocuklar ve anneleri arasından belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini 5 yaşında 56 çocuk ve 56 anne olmak üzere toplam 112 kişi oluşturmaktadır.

1.6. Araştırmanın Sınırları

Örneklem Büyüklüğü açısından değerlendirmek gerekir ise Araştırmanın geçerliliği, seçilen örneklemin büyüklüğüne bağlı olduğu düşünülür ise Küçük bir örneklem, elde edilen sonuçların genele yorumlanmasını kısıtlayabilir. Özellikle, farklı sosyoekonomik gruplardan veya farklı illerden yeterli sayıda annenin olmaması, sonuçların temsil gücünü azaltabilir. Örneklem Yöntemi olarak değerlendirildiğinde kullanılan örneklem yöntemi, sonuçların tarafsızlığını etkileyebilir. Eğer katılımcılar belirli bir grup veya topluluk içinden seçilmişse, bu durum popülasyona genellenemeyebilir. Dış Faktörler açısından bakıldığında Çocukların

motor gelişimini etkileyen çevresel faktörler (örneğin, sosyal çevre, okul durumu, sağlık durumu) araştırmanın kapsamı dışında kalabilir. Bu dışsal faktörlerin kontrol edilmemesi, annelerin tutumları ile motor gelişim arasındaki ilişkiyi etkileyebilir. Ebeveynlerin kendi tutumlarını kendilerinin değerlendirmeleri, objektif yorum yapamama ihtimalleri göz önünde bulundurulduğunda verilerin doğruluğunu etkileyebilir. Ebeveynlerin kendilerini olmak istedikleri gibi bir şekilde görmeleri, sonuçların doğruluğunu azaltabilir

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL VE TEORİK ÇERÇEVE

2.1. Motor Beceri

2.1.1. Motor Becerinin Tanımı

Motor gelişim, yapılan hareketin gereklilikleri, kişinin biyolojisi ve çevresel koşulların da etkileşimiyle hareket becerilerinde meydana gelen ve bütün yaşam boyunca sürekli ilerleyen değişimler olarak tanımlamaktadır (Gabbard, 2014). Motor beceriler, çocukların fiziksel gelişim zamanlamaları göz önünde bulundurulduğunda önemli bir yer tutar. İnce motor ve kaba motor özellikler olarak ikiye ayrılmaktadır. Genel olarak fiziksel unsurları ifade etmektedir. Çocuklukta başlayıp ömrümüzün sonuna kadar devam etmektedir.

İnce Motor Beceriler: küçük kas (ince) (yazı-resim yapma, örgü örme, bilgisayar da yazı yazma, vb.) motor beceriler olarak sınıflandırılmaktadır. (Gallahue vd., 2014). İnce motor beceriler, el göz koordinasyonu ve parmakların işlevselliğinin çalışmasını gerektiren becerilerdir. Kalem tutma, resim çizme gibi aktiviteler örneklendirme olarak verilebilir. Bu becerilerin öğrenilmesi ve geliştirilmesi sinir kas sistemi arasındaki bağlantının güçlenmesini sağlamaktadır.

Kaba Motor Beceriler : Motor beceriler kullanılan kasın büyüklüğüne ve genişliğine göre değerlendirilmektedir (koşma, zıplama, atma, yakalama vb.) gibi beceriler Kaba motor beceriler olarak adlandırılmaktadır (Gallahue vd., 2014). Vücudun büyük kas gruplarını kullanarak yapılan beceriler olarak değerlendirilmektedir. Örnek vermek gerekirse; koşma, yürüme, sıçrama gibi becerileri örnek verebiliriz. Bu becerilerin gelişiminde kuvvet, denge, dayanıklılık gibi unsurlar önem taşımaktadır. Çocukların gelişimi için temel bir unsurdur. Bu unsurların gelişimi sağlanırken eğitsel oyunlardan destek alınması da çocukların oyun sevgileri göz önünde bulundurulduğunda büyük önem arz etmektedir.

2.1.2. Motor Becerilerin Sosyal gelişime etkisi

Çocukların dünyayı algılayıp tanımlarında bedenlerini kullanarak edindikleri deneyimler oldukça önemlidir. Bundan dolayı motor gelişim, bilişsel gelişim ve algısal gelişim birbirleriyle iç içedir. Özellikle yaşamın ilk yıllarında kazanılan deneyimler motor gelişim, sosyal-duygusal gelişim ve bilişsel gelişimin alt yapısını oluşturmaktadır. Örneğin; topu kalenin içine gol atan bir çocuk ayak-göz-beden koordinasyonu sağlayıp denge becerisini geliştirirken, çocuğun başarma duygusuyla kendine güveni dolayısıyla da sosyal-duygusal gelişimi de desteklenmiş olur. Topun yuvarlak olduğunu öğrenmesiyle de bilişsel gelişimi desteklenmiş olur (Bayhan ve Artan, 2009). Motor becerilerin Sosyal gelişime etkisi tek bir alanda değil birkaç farklı başlık altında incelemesi gereken bir husustur. Toplumsal kurallara uyum sağlayabilme yeteneği veya bireyin bireysel motor beceri özellikleri grup içerisinde bir rol edinebilmesini sağlayabilmektedir. Kaba motor beceriler çocukların bireylerle olan iletişimde özgüvenini artırır ve başkalarıyla iletişime girerken daha rahat olmalarını sağlar. Motor becerilerin sosyal gelişime etkisi sosyal etkileşim ve grup dinamikleri, Özgüven ve kendilik algısı, duygusal ve empatik gelişim, başlıkları altında incelenecektir.

Sosyal etkileşim ve grup dinamikleri: Problem çözme, kurallara uyma, karar verme, kendini yönetme ve kişilerarası ilişkiler gibi sosyal yeteneklerde başarılı olan çocukların çevreleriyle sosyal uyumu da yüksek olur. Çocuklar içinde bulundukları çevre ile doğrudan veya dolaylı olarak etkileşim içinde bulunarak sosyal yeteneklerini geliştirebilirler (Şahin, 2016). Motor beceri seviyesi çocuğun etkileşim düzeyini etkilemektedir. Çocuklar oyun ve spor kavramlarıyla tanıştıklarında kurallarla da tanışmaya başlarlar ve başka bireylerle etkileşim halinde olurlar. Çocuklar bu kurallarla birlikte işbirliği yapma, paylaşma, grup içi liderlik gibi kavramları da öğrenmektedir. Motor becerileri iyi olan örneğin iyi futbol oynayan bir çocuk arkadaşları tarafından düzenli olarak oyun oynamaya çağrılacağı için sürekli grup etkileşimi içerisinde olacaktır. Bu durum çocukların problem çözme becerilerini de destekleyecektir.

Özgüven ve Kendilik Algısı: Sosyal bütünleşme küçük grupların oluşturduğu “biz” duygusunun toplum seviyesine taşınmasıdır. Bir başka deyişle, toplumda yer alan sosyal grupların toplumdaki bütünleşmeyi bozmayacak seviyede olmasıdır (Türkkahraman ve Tutar, 2009). Motor beceri gelişimi özgüven artışına yardımcı olmaktadır. Çocuğun motor becerileri ve hareketleri başarılı bir şekilde yapması (topa düzgün vurma, bisiklet sürme vs.) ona özgüven kazandırır. Bu çocuklarda aktivitelere katılma oranını arttırmaktadır. Arkadaşlarıyla daha çok vakit geçiren çocuk doğal olarak sosyal becerilerini geliştirecektir.

Duygusal ve Empatik Gelişim: Fiziksel aktivite şeklindeki bireysel boyutunun yanında, toplum üzerindeki etkisi sebebi ile sosyal bir olgu olarak da kabul gören sporun toplum üzerindeki rolü ve etkileri hakkında pek çok çalışma yapılmaktadır. İçerisinde insani idealleri barındıran sporun, bireylere kazandırdığı pozitif etkiyi topluma da yansıtması beklenir. Sporun hem toplumsal olarak olumlu bir yol gösterici yönü hem de uzlaşmayı sağlayıcı bir potansiyeli bulunmaktadır (Suner ve Atlı, 2018). Motor beceri gelişimi çocukta duygusal gelişimi de olumlu yönde etkilemektedir. Çocuklar bir spor branşı yaparken ya da bir oyun oynarken başkalarını anlama becerisini kazanırlar. Bir çocuğun oyun esnasında kendini kontrol edebilmesi ve arkadaşını düşünebilmesi gibi unsurlar örneklendirme olarak verilebilir. Ayrıca başarı duygusu ve takımla elde edilen başarılar bireyde aidiyet duygusu da oluşturmaktadır. Bu parametreler göz önünde bulundurulduğunda çocuğun daha sağlıklı sosyal iletişim kurabileceği bir alan ona sunulmuş olur.

2.1.3. Motor Becerilerin Bilişsel gelişime etkisi

Psiko-motor teriminin tanımını konu ile ilgili spor ve eğitim bilimleri literatüründe çoğu zaman farklı şekillerde açıklanmaktadır. Bazı yayınlarda ise bu terimin tanımı tamamen eksik kalmaktadır. Geniş kapsamlı bir açıklama Duden'in yabancı kelimeler sözlüğünde bulunmaktadır: "fiziksel kurallara göre hareketleri tecrübe eder ve bu esnada da kişinin normal veya patolojik ruh halini ifade eder" (Kretschmer ve Knut, 2002). Motor becerileri bireylerin fiziksel çevreleriyle etkileşim halinde olmalarına yardımcı olurken, bilişsel gelişim açısından da büyük bir öneme sahiptir. Motor becerileri çocukların zihinsel ve düşünme becerileri açısından önemlidir. Bu beceriler sadece fiziksel değil zihinsel olarak da dikkat süresi, odaklanma, dil gelişimi ve kreatif düşünme gibi bilişsel alanları da etkisi altına almaktadır. Motor becerilerin Bilişsel gelişime etkisini Motor beceriler ve beyin gelişimi, Dikkat ve Konsantrasyon, Dil gelişimi ve İletişim olmak üzere 3 başlıkta inceleyeceğiz

2.1.3.1. Motor Beceriler ve Beyin Gelişimi

Psiko-motor gelişim, fiziksel büyüme ve merkezi sinir sisteminin gelişimine paralel olarak organizmanın isteme bağlı hareketlilik kazanmasıdır (MEB, 2007). Motor becerilerin beyin farklı noktalarını aktif etmesi ve motor kontrol becerilerini geliştirmesi, Sinirsel bağlantıları kuvvetlendirmektedir. Özellikle çocukluk döneminde fiziksel ve bilişsel gelişim paralel ilerlemektedir. Hareket planlaması ve beyin koordinasyonunu sağlayan beyin motor

korteksi geliştikçe diğer beyin unsurları da gelişmektedir. Dikkat süresi ve hafıza gelişimi burada büyük önem arz etmektedir. Çocukları düşünmeye ve problem çözmeye iten motor beceri gelişim süreci onların sinirsel bağlantılarını güçlendirmektedir. Örneğin çocuğun bir topu bir daireden alıp diğer daireye bırakması Motor beceri ve bilişsel koordinasyon sürecini oluşturma ve bu parametrelerin gelişimini sağlamaktadır.

2.1.3.2. Dikkat ve Konsantrasyon

Dikkat, insan bilgi işlem sisteminin temel bir bileşenidir. Bir defada ortamda bulunan tüm bilgileri işleyememesi ne deniyle, bir sistem olarak insanın kapa sitesi sınırlı olarak tanımlanır. Dikkat, bu sınırlı kapasitedeki işlemciye bilgi sağlamak için gereklidir (Dewey vd., 1989). Motor beceri seviyesi geliştikçe çocukların dikkat süresi ve yoğunlaşma süreleri de gelişmektedir. Kasların bir arada uyum içerisinde çalışma işi olarak değerlendirilen koordinasyon, Dikkat süresini arttırmayı ve aynı zamanda konsantrasyonun gelişimini destekler. Örneğin top oynamak ve parkur yapmak gibi aktiviteler hem zihinsel hem de fiziksel gelişimin bir arada kullanıldığı aktivitelerdir. Odaklanma ve dikkat süreleri gelişen çocuklar akademik hayatlarında da daha başarılı olacaklardır.

2.1.3.3. Dil Gelişimi ve İletişim

Sporcuların birbirleriyle etkili bir şekilde iletişim kurmalarını sağlamak için grup içi drama oyunları ve aktiviteleri düzenlenebilir. Bu, takım içindeki iletişimi ve iş birliğini artırabilir (Beauchamp vd., 2005). Motor beceri gelişimi dil gelişimi ile doğrudan ilişkilidir. Çocuklar çevreleriyle iletişimi girerken motor becerilerini kullanmaktadırlar. Bu zaman dilimi ve süreçte onların dil gelişimine katkıda bulunmaktadır. Beden dili de bu hususta önemlidir örneğin el kol hareketleri gibi. Çocuklar motor becerilerini kullanarak kendilerini ifade etmeye çalışırken dil gelişimi de aynı doğrultuda motor gelişimi takip etmektedir.

2.1.4. Çocuklarda Motor Gelişim

Okul öncesi dönem, hareket becerilerine en kalıcı ve olumlu katkıların yapılabileceği bir dönemdir. Bu dönem çok kritik bir dönem olup tüm yaşama yön verecek gelişim aşamalarını kapsar. Çocukların yaşantılarında çok önemli bir yere sahip olan okulöncesi döneminde sağlıklı ve dengeli bir fiziksel gelişim göstermeleri çok önemlidir (Evridiki vd., 2004).

Çocuklarda düzenli olarak yapılan fiziksel aktivite, sağlıklı bir fiziki yapıya sahip olmasını sağlarken; ilerleyen yaşlarda fiziksel yapısının bozulmamasına yardımcı olur. (Özbar, 2004). Motor gelişim, zaman içerisinde fiziksel olarak koordineli bir şekilde çevreyle etkileşim kurarak çocukların geçirmiş olduğu süreci ifade eder. Bu süreç çocuğun sadece fiziksel olarak değil zihinsel ve psikososyal olarakta geliştiği süreçtir. Motor gelişim evreleri kaba ve ince motor olmak üzere 2 dalda incelenir ve her beceri bir sonraki dönemde kazanılacak becerinin temelini oluşturmaktadır.

Motor gelişim bir süreci ifade eder ve çocukların fiziksel olarak hareketleri kontrol etme ve yeteneklerin gelişmesi gibi kavramlarla ilerler. Motor gelişim çocukların gelişiminde kritik bir öneme sahiptir. Çevreyle etkileşim içerisinde olan ve çevresini anlamaya başlayan çocuk sadece fiziksel olarak değil aynı zamanda zihinsel ve psikososyal olarak da sıkı bir ilişki içerisinde gelişmeye devam etmektedir. Çocukların bu gelişimini desteklemek sağlıklı bir birey gelişimi için kritik bir öneme sahiptir. Erken yaşlardan itibaren desteklenen bu parametreler sağlıklı, özgüvenli ve becerikli bireyler olarak çocuklarımızın yetişmelerine yardımcı olurlar.

2.1.5. Motor beceri gelişiminde Ebeveyn Rolü

Ebeveyn tutumu, çocukların ilk motor denemelerine karşı tepki gösterme ve destekleme sürecinde kendini gösterir. Demokratik ve izin verici ebeveyn tutumu çocuklara güven ve deneme şansı verirken aşırı koruyucu ve otoriter tutum çocukların hareketlerini kısıtlayabilir. Sadece aile yapısı değil, cinsiyet, sosyoekonomik ve kültürel düzey de motor gelişim üzerinde etkili unsurlardır (Müniroğlu, 1995; Başaran, 1996). Motor beceri gelişimi çocukların sağlıklı bir gelişim süreci geçirebilmeleri için kritik bir öneme sahiptir. Çocuklar doğumdan itibaren olan süreçte çevresiyle etkileşim sürecini devam ettirerek motor beceri unsurlarını geliştirmeye devam etmektedirler.

2.2. Ebeveyn Tutumları

Ebeveyn tutumu, çocukların ilk motor denemelerine karşı tepki gösterme ve destekleme sürecinde kendini gösterir. Demokratik ve izin verici ebeveyn tutumu çocuklara güven ve deneme şansı verirken aşırı koruyucu ve otoriter tutum çocukların hareketlerini kısıtlayabilir. Sadece aile yapısı değil, cinsiyet, sosyoekonomik ve kültürel düzey de motor gelişim üzerinde etkili unsurlardır (Müniroğlu, 1995; Başaran, 1996). Ebeveynler çocuklarına

sergiledikleri davranışlarıyla onlara doğrudan rehberlik edebilmektedir. Bu çocukların süreçte yaptıkları hareketleri takip edebilme ve yanlış yapılan hareketleri düzeltme gibi çeşitli faktörler içermektedir. Ebeveynlerin çocuklarını fiziksel aktivite esnasında iyi bir şekilde gözlemlmeleri ve bu gözlemler sonucunda motor beceri öğreniminde onlara destekçi olmaları son derece önem arz etmektedir. Cesaretlendirmek ve bulunduğu ortamlarda güvende hissetmeleri de motor beceri gelişim unsurunu etkileyebilecek diğer faktörlerden bir kaçıdır.

2.2.1. Ebeveynlerin Ekonomik Durumlarının Çocukların Fiziksel Gelişim Sürecinde Alınan Eğitime Etkisi

Anne babaların çocuklarına karşı olan davranış biçimlerini; ailenin sosyo-ekonomik yapısı ve anne babanın öğrenim durumu etkilemektedir. Sosyo-ekonomik ve kültürel yönden dezavantajlı ailelerde otoriter ve baskıcı tutumun fazla olması yaratıcılığı etkilemekte ve bu çevredeki çocuklar çevresel uyarıcılardan daha az yararlanmaktadırlar (Gürsoy, 2001). Çocukların motor beceri gelişimleri sadece genetik ve biyolojik unsurlardan etkilanmemektedir. Aynı zamanda çevresel faktörlerde çocukların motor beceri gelişimleri için büyük önem arz etmektedir. Ebeveynlerin ekonomik olarak iyi durumda olmaları ve çocukları için gerekli kaynakları sağlayıp onların iyi birer eğitim almalarını sağlamaları da çocukların motor beceri gelişimi için önemlidir. Ekonomik gücü yüksek aileler çocuklarına daha iyi olanaklar sağlayabileceği için sürecin daha olumlu ilerlemesini sağlayabilirler. Bu faktörler ele alındığında ebeveynlerin ekonomik durumlarının çocukların motor beceri gelişim süreçlerine olan etkileri farklı başlıklar altında incelenecektir.

Beslenme ve sağlık hizmetlerine erişim: Sağlıklı bir şekilde yetişmiş çocuklar toplumların geleceklerinin sağlıklı olması için temel şartlardandır. Dünyanın neresinde olursa olsun, her çocuğun ilk ve temel ihtiyacı sağlık kurallarına uygun iyi bir bakım, düzenli bir beslenme, sevgi ve şefkat dolu yetişkinlerden oluşan aile ortamıdır (Oktay, 2002, s. 124; Merdol, 2008). Ebeveynlerin ekonomik özgürlükleri çocukların beslenme alışkanlıklarını doğrudan etkileyebilmektedir. Gelir düzeyi düşük olan aileler çocukların beslenme alışkanlıklarını belirli bir düzen ve kalitede devam ettiremeyebilir. Bu sebepten dolayı çocukların fiziksel gelişimi etkilenebilmektedir. Yetersiz beslenmenin etkilerine göz atıldığında çocuklar üzerinde Gelişim geriliği, Bağışıklık sistemi problemleri ve zekâ gelişiminin yeterli oranda gelişmemesi gibi problemler gözlemlenebilmektedir. Bunun yanı sıra ekonomik problemler çocukların düzenli sağlık hizmetleri almaları ve düzenli sağlık kontrolleri yapılmasını

engelleyebilmektedir. Erken dönemde yapılan bir sağlık sorunu tespiti çocukların gelişimini güvence altına alabilmektedir. Ekonomik durumu iyi olan velilerde ise düzenli sağlık kontrolleri sağlanması ve çocukların gelişiminin gözlem altında olması onlar için bir avantaj sağlamaktadır.

Fiziksel aktivite ve oyun alanlarına erişim: Çocukların fiziksel aktivite alışkanlığı kazanmış, bedensel ve ruhsal açıdan sağlıklı bireyler olarak toplumda yer almaları sağlıklı bir toplumun oluşmasında oldukça önemli görölmektedir (Kuşgöz, 2005). Çocukların fiziksel gelişimi için oyun alanlarıyla tanışma ve çevre etkileşimi büyük önem arz etmektedir. Ancak düşük gelirli ailelerde çocukların çeşitli çevre etkileşimleriyle bir araya gelmeleri ve çeşitli oyun alanlarıyla tanışmaları biraz daha zor olmaktadır. Bu da çocukların motor gelişimini sınırlandırabilmektedir. Buna karşın ekonomik düzeyi yüksek aileler çocuklarını çeşitli spor aktiviteleriyle tanıştırmak (dans, yüzme, temel hareket eğitimi merkezleri vs.) onların fiziksel gelişimlerine katkıda bulunabilmektedirler. Bu sunulan fiziksel aktivite ortamı çocukların sadece motor becerilerini geliştirmekle kalmayıp onların zihinsel ve psikososyal olarak da gelişmelerini sağlamaktadır.

Yaşam koşulları ve çevre: Dezavantajlı koşullara sahip olma ekonomik, sosyal ve siyasal hayata katıl(a)mama sonucunu doğuran bir durum olup, sosyal dışlanmanın temel nedenleri arasında yer almaktadır (GSB, 2012). Ebeveynlerin ekonomik düzeyleri çocukların içerisinde bulundukları fiziksel çevreleri de etkilemektedir. Gelir düzeyi düşük aileler genel de normale göre daha kalabalık, güvenlik problemleri olan ve sağlıksız ortamlarda yaşamak zorunda kalabilmektedirler. Bu durumda güvenli olmayan ortamdan kaynaklı olarak çocukların oyun oynamalarını etkileyebilmektedir. Sağlıksız ortamlar ise çocuğun sağlığını olumsuz yönde etkileyebilir. Ayrıca zor ve kötü yaşam koşulları bireylerin stres seviyelerini yükselttiği için bu ortam içerisinde yetişen çocukların gelişimleri olumsuz yönde etkilenebilir. Diğer yandan ekonomik düzeyi yüksek ailelerin çocuklarına sundukları güvenli ve sağlıklı ortamlar göz önünde bulundurulduğunda çocuklarına güvenli ve sağlıklı bir ortam sundukları için gelişimleri olumlu yönde ilerleyebilmelerine olanak tanır.

2.2.2. Ebeveynlerin Sahip Olduğu Çocuk Sayısına Göre Çocuklarıyla İliş Durumları Arasındaki İlişkiler

Çocukların problem davranışları ile annelerin ebeveynlik öz yeterlilikleri arasında ilişki olduğu belirtilmektedir (Hassall vd., 2005; Mâniadaki vd., 2005; Sanders ve Woolley, 2005).

Buradan yola çıkarak Ebeveynlerin sahip oldukları çocuk sayıları, çocuklarıyla ilgilenme süreleri ve onlarla kurulan ilişkiler olarak bakıldığında çocuklar üzerinde önemli bir yere sahiptir. Çocuk sayıları ebeveynlerin çocuklarına ayırdıkları zamanı, kaynak kullanımını ve davranışları etkileyebilmektedir. Bu durum sadece çocukların motor becerilerini değil zihinsel ve psikososyal gelişimlerini de etkileyebilmektedir. Ebeveynler sahip oldukları çocuk sayılarına göre ilgileri değişebilmekte ve bu durum çocukların aile içerisindeki yeri ve çeşitli gelişimsel problemler ortaya çıkarabilmektedir. Tek çocuklu ve çok çocuklu ebeveynler de bu durum farklılık gösterebilmektedir.

2.2.3. Olumsuz Ebeveyn Tutumlarının Farkındalığı

Yüzügöldü ve Ulkuer (2023), ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumları ile çocuk istismarı ve ihmali konusundaki bilgi ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı ilişkiler bulunduğunu belirtmektedir. Ebeveynlerin tutumları çocukların fiziksel, zihinsel ve psikososyal gelişimleri için büyük önem arz etmektedir. Motor beceriler çocuğun bedenini tanıma ve gelişmesi ile ilişkilidir. Erken dönemde bedenini tanıyan ve motor beceri gelişimini devam ettiren çocuklar genel gelişim için kendilerine bir avantaj oluştururlar. Ancak Olumsuz ebeveyn tutumları ise çocukların motor beceri gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilir ya da bu gelişimi engelleyebilir. Olumsuz ebeveyn tutumları çocukların çevreyle etkileşim içerisinde oldukları ve bu sayede geliştirdikleri motor beceri özelliklerini engelleyebilir ve olumsuz yönde ilerlemelerini sağlayabilir. Bu alt başlıkta ebeveynlerin olumsuz tutumlarının çocukların motor becerileri ile olan ilişkisini birkaç başlıkta inceleyeceğiz.

Aşırı koruyuculuk: Çolak Yılmaz (2012), aşırı koruyucu ebeveyn tutumlarının, çocukların bağımsızlık gelişimini olumsuz etkileyerek, onların özgüven eksiklikleri ve duygusal kırılganlıklar yaşamalarına neden olabileceğini belirtmektedir. Aşırı koruyucu ebeveynler çocukların motor beceri gelişimlerini kısıtlayabilmekte veya engelleyebilmektedir. Çocuğun kendi başına karar verme ya da hareket etme fırsatlarını kısıtlayarak motor becerilerin gelişimini engellenmiş olur. Örneğin çocuğun başına bir şey gelmesinden korkarak bir fiziksel aktiviteye katılmasını istememek ya da her hareketinde ona müdahalede bulunmak çocukların yeni beceriler edinme fırsatlarını kısıtlayarak motor beceri gelişimlerini kısıtlayabilmektedir.

Eleştiri ve olumsuz geribildirim: Sarıkabak (2016), olumlu ve olumsuz geri bildirimin, farklı kişilik tiplerindeki sporcularda biceps brachii kasının maksimal istemli kasılma seviyesi

üzerinde farklı etkiler yarattığını bulmuştur. Ebeveynlerin çocuklarına karşı kullandıkları sözler ve yapmış oldukları olumsuz geribildirimle iser onları motor beceri gelişimlerini olumsuz etkileyebilmektedir. Sürekli yapılan olumsuz geribildirimler çocuklarda özgüven problemi oluşturacağından dolayı motor beceri gelişimlerinde önemli bir engel oluşturabilmektedir. Çocuklar becerilerini sergileme ve geliştirme konusunda çekingen davranışlar sergileyip bu davranışları yapmaktan kaçınabilirler. Ebeveynlerin çocuklarına karşı kullandıkları olumsuz sözler ve olumsuz geribildirimler yerine onları cesaretlendirici ve destekleyici sözler kullanmaları onların motor beceri gelişimini destekleyebilmektedir.

Duygusal yoksunluk ve ilgi eksikliği: Kocadağ (2019), adolesan sporcuların tükenmişlik düzeylerinin, algılanan ebeveyn mükemmeliyetçiliği ve ebeveynlerin oluşturduğu güdüsel iklim tarafından önemli ölçüde belirlendiğini ortaya koymuştur. Bireylerin duygusal anlamda çocuklarına karşı ilgisiz ve duyarsız olmaları çocukların motor beceri gelişimlerini etkileyebilmektedir. Çocuklar ebeveynlerinden duygusal destek ve ilgi gördüklerinde daha cesaretli ve yaratıcı olabilmektedirler. Bu durumda onların motor beceri gelişimlerine destek olmaktadır. Ebeveynlerinden yeterli desteği ve ilgiyi göremeyen çocuklar fiziksel aktiviteye katılmaktan çekinirler ve geri dururlar. Ayrıca gündelik yaşamda ebeveynlerin çocuklarıyla vakit geçirmemeleri onların motor beceri gelişimlerini olumsuz etkileyebilir.

Ebeveynlerin motor gelişim hakkında bilgi ve farkındalığı: Hafizoğlu, Bolatbaş ve Bıçakçı (2017), 12–24 ay aralığındaki bebeklere sahip annelerin motor gelişim sürecine ilişkin görüşlerini incelemiş ve annelerin motor gelişim kavramına dair bilgi düzeylerinin sınırlı olduğunu bulmuşlardır. Ebeveynlerin motor beceri gelişimi hakkında yeterli miktarda bilgi sahibi olmaları çocuklarını anlamaları ve onların gelişimlerine destek olmaları açısından önem arz etmektedir. Ebeveynler çocukların gelişim seviyelerine uygun oyunlar seçerek ve oynayarak onların gelişimlerine destek olabilirler. Motor beceri gelişimi hakkında yeterli bilgiye sahip olmayan ebeveynler çocukların gereksinimine doğru cevaplar veremeyeceği için çocukların motor beceri gelişimleri düşük seviyede kalabilir. Örneğin motor beceri ile ilgili uygun fiziksel aktivite ve oyun bulunmadığında yeterli miktarda tekrar yapılamaz ve gelişim desteklenemez. Bunun yanı sıra doğru seçilmiş oyun ve fiziksel aktivitelerle çocuğun motor beceri gelişimi desteklenebilmektedir.

Farkındalık düzeyi ve olumsuz tutumların azaltılması: Cenkseven Önder ve Utkan (2018), üniversite öğrencilerinin bilinçli farkındalık düzeylerinin yüksek olmasının, algıladıkları stresi azaltmada ve olumsuz duygudurum düzenleme becerilerini geliştirmede etkili olduğunu belirtmektedir. Bireylerin kendi olumsuz davranışlarının farkına varmaları ve bu

olumsuz tutumların düzeltilmesi kritik bir öneme sahiptir. Örnek vermek gerekir ise aşırı korumacı bir yaklaşım gösteren ebeveynin davranışının farkına vararak çocuğunun daha bağımsız hareket etmesini sağlaması ve onun gelişimine destekte bulunması ona eleştirel ve olumsuz tutumlar değil bunun aksine onu cesaretlendiren ve onu destekleyici tutumlar sergilemesi önem arz etmektedir. Farkındalık faktörü ebeveynlerin yeteri kadar duygusal yakınlık gösterememe ve ilgisizlik gibi kavramlarının da düzelmesine yardımcı olabilir. Ebeveynler çocuklarına daha fazla destek göstererek onların gelişimlerine destek sağlayabilir. Bu parametreler göz önünde bulundurulduğunda bireylerin çocukları için yaptıkları olumsuz tutumların farkına varıp bu tutumların azaltılması onların motor beceri gelişimleri için olumlu bir süreç olacaktır.

2.2.4. Ebeveynlerin Etkilendiği Çevre Faktörü

Thomas vd., (2017), ebeveynliğin çevresel tutumlar ve davranışlar üzerindeki etkisini inceleyerek, ebeveynlerin çevre bilincinin çocuklar üzerinde uzun vadeli etkiler yarattığını ortaya koymuşlardır. Motor beceriler bireyin çevresiyle etkileşimi sonucu hareket etme, fiziksel koordinasyon vs gibi yeteneklerin gelişmesini kapsar. Çocukluk dönemi itibariyle gelişmeye başlayan bu süreç sadece fiziksel olarak değil zihinsel ve psikososyal açıdan da gelişimi için önemli bir rol oynar. Genel olarak bakıldığında birey olarak biyolojik özellikler ön plana çıksa da ebeveynlerin etkilendiği çevresel etmenlerde önemli bir belirleyicidir. Bu yazımız da fiziksel aktivite ve oyun, çevresel zenginlik ve oyun alanları, zihinsel ve duygusal destek olmak üzere 3 alanda inceleme yapılacaktır.

Fiziksel aktivite ve oyun: Bağcı (2022), okul öncesi dönemde geleneksel oyunların çocukların fiziksel aktivitelerini artırmadaki rolünü vurgulamaktadır. Fiziksel aktivite çocuk gelişimi için büyük bir öneme sahiptir. Ebeveynler olarak bakıldığında koşma, yürüme, bisiklete binme, oyun oynama vb. etkinliklere çocuklarını teşvik ederlerse çocukların motor beceri seviyelerinin gelişimlerine katkıda bulunmuş olacaklardır. Yani ebeveynler çocukların çevreyle iletişimi ve fiziksel aktivitelerini engellemeyip onları desteklediklerinde çocukların motor beceri gelişimlerine katkıda bulunmuş olacaklardır.

Çevresel zenginlik ve oyun alanları: Ündeyoğlu (2022), erken çocukluk eğitim merkezlerinde doğal malzemeler ve bitkilendirme kullanarak oyun alanlarının çocukların gelişimine olan etkilerini araştırmıştır. Ebeveynlerin yaşadıkları konum ve çevresel oyun alanlarındaki zenginlikler, motor becerilerin gelişebilmesi için bireye fırsat sunar. Parklar ve

oyun alanları çocukların motor beceri açısından gelişimleri ve kendini bulmaları açısından güzel bir deneyim olacaktır. Ayrıca bu tarz alanlara gidilme sıklığı çocuğun motor beceri gelişimini etkileyebilmektedir.

Zihinsel ve duygusal destek: Çakmak Tolan vd., (2022), algılanan sosyal destek ve bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin duygusal tepkisellik üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu ve bu faktörlerin bireylerin duygusal düzenleme becerilerini nasıl şekillendirdiğini incelemiştir. Ebeveynlerin çocuklarının motor beceri düzeylerine etkisi sadece onlara sunduğu fiziksel çevre şartlarıyla ilişkili değildir. Çocukların zihinsel ve psikososyal olarak bu süreçte olumlu yönde destek görmeleri onlar için önemlidir. Çocukların başarmış oldukları hareketlerde onları desteklemek ve onlara özgüven vermek önem arz etmektedir. Özgüvenli birey hareketi daha cesur ve iyi yapmaya odaklanacağı için gelişim desteklenmiş olur.

2.2.5. Ebeveynlerin Bireysel Özellikleri Ve Motor Gelişim İlişkisi

Yılmaz (2023), ebeveynlerin yaş, eğitim düzeyi ve psikolojik sağlık durumlarının çocukların motor becerilerinin gelişimi üzerinde belirleyici bir rol oynadığını belirtmiştir. Çocukların motor beceri gelişim seviyeleri için sadece biyolojik ve çevresel etmenler değil aynı zamanda ebeveynlerin bireysel farklılıkları da önem arz etmektedir. Ebeveynlerin tutumları, değerleri, duygusal yaklaşımı, fiziksel sağlık durumu, sabır ve iletişim yeteneği gibi kavramlar önem arz etmektedir. Bu yazıda bu ebeveyn özelliklerinin motor gelişimle olan ilişkisine bakılacaktır.

Ebeveynlerin Fiziksel Sağlık Durumu: Akçay vd., (2023), ebeveynlerin fiziksel aktivite ve sağlıklı beslenme algılarının, çocukların obeziteyi önleme programlarına uyumları üzerinde etkili olduğunu belirtmektedir. Ebeveynlerin fiziksel sağlık durumları çocukların motor beceri gelişimlerini etkileyebilir. Fiziksel olarak sağlık problemi olmayan ebeveynlerin çocuklarıyla daha aktif vakit geçirebilirler. Bu tür ebeveynler çocuklarına daha aktif bir oyun ortamı hazırlayarak onları sürekli aktiviteye teşvik eder. Fiziksel bir sağlık problemine sahip bireylerde ise fiziksel aktiviteye katılım sınırlı olabileceğinden dolayı bireyin motor beceri gelişimi olumsuz etkilenebilir. Aynı zamanda onlara dış görünüşleriyle bir rol model oluşturabilirler.

Ebeveynlerin kişisel ilgisi ve katılımı: Solak (2019), ebeveynlerin çocuklarıyla olan ilişkisi, çocuklarının eğitim öğretimine katılması, çocukların kaygısı, sosyal uyum becerileri ve

akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Ebeveynlerin sadece fiziksel durumları değil ilgi ve etkin katılımları da çocukların motor beceri gelişimlerine etki eden unsurlar içerisinde bulunmaktadır. İlgili ebeveynler çocuklarının küçük yaştan itibaren gereksinimlerini bilip oyunlarla birlikte onların motor beceri gelişimlerine katkı sağlayabilir. Ebeveynleriyle birlikte aktif fiziksel aktivite içerisinde bulunmaları çocukların motor beceri gelişimleri açısından onlara olumlu bir gelişim süreci kazandırabilir.

Ebeveynlerin kişisel tutum ve değerleri: Turan Şahiner ve Sakarya (2022), ebeveynlerin çocuk haklarına yönelik davranışları ile ebeveyn tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulmuşlardır. Destekleyici ve çocuklara değerli olduklarını hissettiren tutumlar çocukların motor beceri gelişimlerine katkı sağlar. Çocuklarını cesaretlendiren ve onları ödüllendiren ebeveynler olunması gerekir. Bir diğer açıdan bakıldığında ise baskı ve eleştirici bir tutum sergileyen ebeveynler çocukların becerilerini istedikleri gibi sergileyememesine neden olabilmektedir. Bu da çocukta güven problemine sebep olabilmekte ve motor beceri gelişim düzeylerini etkileyebilmektedir.

Ebeveynlerin Sabır ve iletişim yetenekleri: Köyceğiz ve Özbey (2019), ebeveynlerin iletişim becerilerinin, çocukların sosyal becerileri ve problem davranışları üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu bulmuşlardır. Hata yapan çocukların sürekli tekrar deneyip doğruyu bulabilmeleri ve bu süreci doğru yönetecek sabırlı bir ebeveyn olabilmek motor beceri gelişimi açısından önem arz etmektedir. Sabırlı ebeveyn çocuk başarıya kadar ona destek verip onun başarması için ona özgüven aşılar. Ayrıca geribildirimlerde çocuklar için büyük önem arz etmektedir. Olumlu bir geribildirim bireyin motor beceri gelişimine destekte bulunabilir.

Ebeveynlerin eğitim düzeyi ve bilgisi: Ulusoy (2013), yüksek eğitim seviyesine sahip ebeveynlerin, çocuklarının eğitime daha fazla destek olduklarını ve beklentilerinin daha yüksek olduğunu ifade etmiştir. Ebeveynlerin eğitim düzeyi ve bilgileri çocukların gelişim düzeylerini etkileyebileceği için büyük önem arz etmektedir. Örneğin bilgili bir birey çocukların motor beceri gelişim düzeylerine nasıl katkı sağlayabileceğini bildiği için çocuğuna olumlu yönde katkı sağlayabilir. Bu durum erken yaşta gelişim fırsatı ve gelişimi destekleme fırsatı sunar.

2.2.6. Bireylerin Motor Beceri Eğitimine Bakış Açısını Etkileyen Faktörler

Ebeveynlerin Eğitim düzeyi: Çağlı (2009), ebeveynlerin eğitim seviyelerinin, çocuklarının eğitimdeki başarısını ve okul hayatına katılımlarını doğrudan etkileyebileceğini belirtmiştir.

Eğitimli ebeveynler motor beceri gelişiminin ne kadar önemli olduklarını bildikleri için çocukların eğitimlerini desteklemekte ve önem vermektedir. Bu ebeveynler çocukların gelişimlerini desteklemek için onlara fırsatlar sunarken aynı zamanda birlikte oldukları vakitlerde de onların gelişimi için onlara katkıda bulunmaktadırlar. Düşük eğitim düzeyine sahip olan ebeveynlerde ise motor beceri gelişimi önemi tam olarak anlaşılamayabilir. Bu sebepten dolayı çocukları uygun eğitim fırsatlarını kaçırp yeterli gelişimi sağlayamayabilirler.

Sosyoekonomik Durum: Avşar, İbiş ve Aktuğ (2017), sosyoekonomik düzeyi farklı olan 6-7 yaş grubu erkek öğrenciler arasında motor beceri puanlarının anlamlı farklılıklar gösterdiğini ve alt sosyoekonomik düzeydeki öğrencilerin puanlarının daha düşük olduğunu belirtmişlerdir. Düşük sosyoekonomik düzeye sahip ebeveynler çocuklarının fiziksel aktiviteye katılımı esnasında çeşitli problemlerle karşılaşabilirler. Örnek vermek gerekirse özel bir kursa gitmek isteyen veya ücretli bir eğitim almak isteyen bir aile yeteri kadar kaynak imkanı olmadığı için bundan mahrum kalabilir. Bu durumda çocukların motor beceri gelişimini etkileyebilir. Diğer yandan ise yüksek sosyoekonomik düzeye sahip bireylerde ise imkan ve olanakları sağlama açısından daha rahat oldukları için çocukların motor beceri gelişimlerini destekleyebilmektedirler.

Kültürel ve toplumsal değerler: Kültürel değerler, bireylerin toplumsal yaşamlarına olan bakış açılarını ve davranışlarını büyük ölçüde şekillendirir. Özellikle aile içindeki değerler, çocukların kişisel gelişimini ve topluma uyum sağlamalarını doğrudan etkiler (Savaş, 2018). Toplumsal cinsiyetle ilgili düşünceler ebeveynlerin tutumlarını etkileyebilecek faktörler arasında yer almaktadır. Bazı toplumlarda erkeklerin başarılı bir sporcu ya da iyi bir fiziksel aktivite düzeyi olan sporcu olması beklenirken kız çocuklarının ise bu tarz aktivitelere katılım düzeyleri kısıtlanabilmektedir. Bu toplumsal değerlerden bireylerin ne tarz da etkilendikleri motor beceri gelişimlerine bakış açılarını değiştirebilmektedir.

Ebeveynlerin kendi motor becerileri ve deneyimleri: Çalışmalar, ebeveynlerin motor becerileri ve fiziksel aktivitelerdeki deneyimlerinin, çocuklarının motor beceri gelişiminde belirleyici bir rol oynadığını göstermektedir (Özdemir ve Kaya, 2018). Ebeveynlerin kendi motor beceri deneyimleri çocukları için aldırarak istedikleri motor beceri eğitime bakış açılarını değiştirebilmektedir. Bireysel olarak sporun içinde olan ve aktif halde spor yapan bireyler çocuklarının da aktif olarak spor yapmaları konusunda istekli olmaktadır. Bu tarz ebeveynler çocuklarının motor beceri gelişimini desteklemek için daha fazla fırsat sunmakla beraber hep bir arayış içerisinde olmaktadır. Bunun tam tersi düşünüldüğünde fiziksel

aktivite düzeyi düşük veya ilgisiz bireyler bu konuda daha az motive olabilmektedirler. Buda motor beceri gelişimini olumsuz etkileyebilmektedir.

2.3. İlgili Araştırmalar

Okul öncesi dönem ele alındığında, bu dönemdeki çocukların motor gelişimi düzeyleri için önemli bir süreç olarak kabul edilmektedir. Bu dönem ile birlikte çocukların büyük ve küçük kas motor becerileri hız bir şekilde gelişmekte, çevreyle olan etkileşimleri ve oyun aracılığıyla tecrübe kazanmaları motor beceri gelişimindeki artışı desteklemektedir (Gallahue ve Ozmun, 2006). Motor beceri seviyeleri sadece fiziksel gelişmeyle değil; zihinsel, psikososyal ve duyu gelişimle de yakından ilişkilendirilir. Bu örneklerden yola çıkarak, çocukların gelişim sürecinde aile ortamı ve ebeveynlerin tutumları belirleyici bir role sahiptir (Baumrind, 1991).

Ebeveynlik stilleri, çocukların davranışsal, sosyal ve motor gelişimlerini etkileyen önemli faktörler arasında yer almaktadır. Baumrind (1966) tarafından tanımlanan otoriter, demokratik (yetkin) ve izin verici ebeveynlik stilleri, çocuğun kişilik gelişiminden motor gelişimine kadar birçok alanda etkili olmaktadır. Özellikle annelerin çocukla kurduğu ilişki biçimi, çocuğun güvenli bir ortamda hareket etme, keşfetme ve motor becerilerini geliştirme fırsatlarını doğrudan etkilemektedir (Karasar ve Kök, 2018).

Yapılan araştırmalarda, demokratik ebeveynlik stiline çocukların hem sosyal hem de motor gelişimlerini olumlu yönde desteklediği görülmektedir. Örneğin, Yıldız (2017) tarafından yapılan bir çalışmada, demokratik ebeveynlik tarzıyla yetiştirilen çocukların, hem kaba hem de ince motor beceri düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Aynı çalışmada, otoriter ve aşırı koruyucu ebeveynlik tarzlarının ise çocuğun hareket özgürlüğünü kısıtladığı, bu durumun da motor beceri gelişimini olumsuz etkilediği vurgulanmıştır.

Benzer şekilde, Aydoğan ve Uyanık Balat (2013) tarafından yapılan bir araştırmada, annelerin çocuklarına sağladıkları fiziksel ortam ve destekleyici davranışların, çocukların motor gelişiminde belirleyici olduğu bulunmuştur. Araştırma sonuçları, anne-çocuk etkileşiminin kalitesinin ve annenin çocuğa sağladığı yönlendirme düzeyinin, çocuğun motor beceri performansında önemli bir rol oynadığını ortaya koymuştur.

Uluslararası düzeyde yapılan araştırmalar da bu bulguları desteklemektedir. Örneğin, Tamis-LeMonda vd., (2004) çalışmasında, annelerin destekleyici ve teşvik edici davranışlarının, çocukların motor gelişimiyle anlamlı düzeyde ilişkili olduğu rapor edilmiştir. Bu çalışma,

farklı sosyoekonomik düzeylerdeki aileleri kapsamakta olup, özellikle düşük sosyoekonomik düzeydeki ailelerde ebeveynlik stillerinin çocuğun motor gelişiminde daha belirgin bir etki oluşturduğunu göstermiştir.

Özdemir ve Kaya (2018), ebeveynlerin motor gelişim konusundaki bilgi düzeylerinin ve ebeveyn tutumlarının, çocukların motor becerilerinin gelişimini doğrudan etkilediğini vurgulamıştır. Demokratik ve destekleyici ebeveyn tutumlarının, çocuklarda daha yüksek motor beceri performansı ile ilişkili olduğu belirtilmiştir.

Köyceğiz ve Özbey (2019) ise okul öncesi dönemde çocuğu olan ebeveynlerin iletişim becerileri ile çocukların sosyal ve motor gelişimleri arasındaki ilişkiyi ele almış; olumlu ebeveyn-çocuk etkileşiminin, çocukların fiziksel aktivitelere daha fazla katılımını desteklediği sonucuna ulaşmışlardır.

Çolak Yılmaz (2012) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, çocukların motor gelişim süreçleriyle ilgili çevresel etmenler değerlendirilmiş ve ebeveynlerin aktif katılımı ile destekleyici rollerinin, çocukların temel motor becerilerinde gelişim sağladığı ifade edilmiştir.

Bağcı (2022, geleneksel çocuk oyunlarının motor beceri gelişimindeki etkisini ortaya koymuş ve bu süreçte ebeveynin yönlendirici, teşvik edici tutumunun önemine vurgu yapmıştır.

Kocadağ (2019) adolesan bireyler üzerinde yürüttüğü çalışmasında, ebeveyn mükemmeliyetçiliği ile çocukların gelişimsel çıktıları arasındaki ilişkiyi incelemiş ve otoriter, aşırı kontrolcü ebeveyn yaklaşımlarının çocukların özgür hareket etme becerilerini kısıtladığını, bu durumun ise motor gelişimi olumsuz etkileyebileceğini belirtmiştir.

Erbaş (2012) ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin anne-baba tutumlarının psikomotor beceri düzeyleri ile beden eğitimi dersine yönelik tutumlarına etkisini konu alan doktora tezinde, otoriter ebeveyn tutumlarının reaksiyon süresi gibi motor performans değişkenleri üzerinde olumsuz etkiler doğurabileceğini ortaya koymuştur. Bu bulgu, ebeveyn tutumlarının yalnızca bilişsel değil, aynı zamanda psikomotor gelişim üzerinde de belirleyici olabileceğini göstermektedir.

Sonuç olarak, literatürde okul öncesi çocukların motor becerileri ile ebeveynlik stilleri, özellikle annelerin çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koyan pek çok çalışma bulunmaktadır. Bu araştırmalar, çocukların sağlıklı motor gelişimlerinin desteklenebilmesi için ebeveynlerin, özellikle annelerin, çocuklarına karşı

sergiledikleri tutumların ve sağladıkları çevresel koşulların önemini vurgulamaktadır. Bu doğrultuda, mevcut çalışma, okul öncesi çocukların motor beceri düzeyleri ile annelerin çocuk yetiştirme stilleri arasındaki ilişkiyi inceleyerek alanyazına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmanın yöntem bölümünde araştırmanın modeline, araştırma grubuna, veri toplama araçlarına, verilerin analizine ve analizinde yararlanılan istatistiksel tekniklere yer verilmiştir.

3.1. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın örnekleme, kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi (convenience sampling) kullanılarak belirlenmiştir. Bu yöntem, araştırmacının ulaşım ve zaman açısından kolaylık sağlayan bir grup üzerinde çalışmasını ifade eder. Araştırmanın örnekleme, 2022-2023 yılları arasında Aksaray’da faaliyet gösteren A-Fit Kids Academy (Çocuk Temel Hareket Eğitim Merkezi) bünyesinde bulunan ve 5 yaşında olan çocuklar ile bu çocukların velilerinden oluşturulmuştur. Araştırmaya toplamda 56 çocuk ve 56 veli olmak üzere 112 katılımcı dâhil edilmiştir.

Araştırmaya katılan 56 okul öncesi öğrencilerine ait kişisel bilgiler Tablo 1’ de sunulmuştur.

Tablo 1. Okul Öncesi Öğrencilerinin Sosyo-Demografik Dağılımları

	Kişisel Özellikler	n	%
Cinsiyet	Kız	24	42.9
	Erkek	32	57.1

Tablo 1’de okul öncesi öğrencilerinin sosyo-demografik dağılımlarına ilişkin bulgular sunulmaktadır. Katılımcıların cinsiyet değişkeni açısından dağılımı incelendiğinde, 24 öğrencinin (%42.9) kız, 32 öğrencinin (%57.1) erkek olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan 56 ebeveyne ait kişisel bilgiler Tablo 2’ de sunulmuştur.

Tablo 2. Ebeveynlerin Sosyo-Demografik Dağılımları

	Kişisel Özellikler	n	%
Eğitim Durumu	Lise ve altı	9	16.1
	Lisans	37	66.1
	Lisansüstü	10	17.9
Çalışma Durumu	Evet	32	57.1
	Hayır	24	42.9
Gelir Durumu	Orta	29	51.8
	Yüksek	27	48.2
Çocuk Sayısı	1 çocuk	26	46.4
	2 ve üstü çocuk	30	53.6

Tablo 2’de ebeveynlerin eğitim durumu, çalışma durumu, gelir düzeyi ve çocuk sayısına ilişkin dağılımlar sunulmaktadır. Ebeveynlerin eğitim durumu incelendiğinde, %16.1’inin lise ve altı, %66.1’inin lisans, %17.9’unun ise lisansüstü eğitim seviyesine sahip olduğu görülmektedir. Çalışma durumu açısından değerlendirildiğinde, %57.1’inin çalıştığı, %42.9’unun ise çalışmadığı belirlenmiştir. Gelir durumu değişkeni incelendiğinde, katılımcıların %51.8’inin orta gelir grubunda, %48.2’sinin ise yüksek gelir grubunda olduğu tespit edilmiştir. Çocuk sayısı değişkenine göre ise, %46.4’ünün tek çocuğa, %53.6’sının ise iki veya daha fazla çocuğa sahip olduğu saptanmıştır.

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak, Kişisel Bilgi Formu, Anne Baba tutum ölçeği 4-12 Yaş Ölçekleri, BÜKBÖT kullanılmıştır. Bu ölçeklerin her biri, araştırmanın amacına uygun verilerin toplanmasını sağlamak amacıyla seçilmiştir. Her bir ölçeğe ilişkin detaylı bilgiler, ilgili başlıklarda ayrıntılı bir şekilde sunulmuştur. tüm çocukların motor gelişim düzeyleri Büyük kas becerilerini ölçme testi (BÜKBÖT) (Tepeli, 2007) ile belirlenip, Anne Baba tutum ölçeği 4-12 Yaş ile de anne tutumlarının belirlenmesinin ardından aralarındaki ilişkiye bakılması ile sonuçlanmıştır. Motor beceri seviyesini ölçmek için kullanılan Büyük kas becerilerini ölçme testi (BÜKBÖT) (Tepeli, 2007) test bataryası fazla efor gerektirmediğinden dolayı özenle seçilmiştir.

3.2.1. Demografik Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu okul öncesi öğrencilerinin ve ebeveynlerinin demografik özelliklerini incelemek amacıyla kullanılmıştır. Formda,

katılımcılardan cinsiyet, eğitim durumu, çalışma, gelir ve çocuk sayısı olmak üzere toplamda 5 soru alınmıştır.

4-12 yaş çocuğa sahip annelerin çocuk yetiştirme tutumlarını belirlemeye yönelik geliştirilen ölçüm aracıdır (Gülay Ogelman ve Özyürek, 2021). Anne Tutum Ölçekleri (4-12 Yaş)" adı verilen ölçeğe yapılan geçerlik ile güvenirlik analizleri sonucunda, birbirinden bağımsız iki alt ölçekten oluştuğu belirlenmiştir. Yapılan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile her iki ölçeğin tek faktörlü bir yapıya sahip olduğu görülmüş ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile bu yapılar doğrulanmıştır.

Geliştirilen ölçeklerden biri "İstendik Anne Tutumları Ölçeği", diğeri ise "İstenmeyen Anne Tutumları Ölçeği" olarak adlandırılmıştır. İstendik Anne Tutumları Ölçeği 14 maddeden, İstenmeyen Anne Tutumları Ölçeği ise 13 maddeden oluşmaktadır.

Her bir soru 5'li likert tipinde her zaman, sık sık, bazen, nadiren, hiçbir zaman gibi seçeneklerden oluşmaktadır.

3.2.2. Çocukların Motor Gelişim Düzeyleri Büyük Kas Motor Beceri Testlerini Ölçme (BÜKBÖT)

Büyük Kas Becerilerini Ölçme Testi (BüKBÖT), 2000 yılında Dale A. Ulrich tarafından Amerika Birleşik Devletleri'nde geliştirilen ve standart hale getirilen "Test of Gross Motor Development- Second Edition (TGMD-2)" temel alınarak oluşturulmuştur. Bu test, çocukların büyük kas gruplarını kullanarak gerçekleştirdiği motor becerileri değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır.

Türkçeye uyarlanma sürecinde, testin İngilizce orijinal metni, akademik düzeyde ileri seviyede İngilizce bilen ve farklı alanlarda uzmanlığı bulunan kişiler (Psikoloji, Çocuk Gelişimi, Beden Eğitimi ve Ölçme-Değerlendirme alanlarında uzmanlar) tarafından çevrilmiştir. Türkçeye çevrildikten sonra, metin farklı bir akademisyen grubu tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiş ve orijinal metin ile karşılaştırılmıştır. İki versiyon arasında, testin güvenirliğini olumsuz etkileyecek herhangi bir fark bulunmamıştır. Bu süreç, testin Türkçe versiyonunun orijinaline uygun ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu kanıtlamaktadır.

3.3. BÜKBÖT Testinin Uygulama Protokolü

BÜKBÖT, iki ana alt testten oluşur: Bunlar Lokomotor ve Nesne Kontrolüdür.

Lokomotor Alt Testi: Koşu, at yürüyüşü, tek ayak üzerinde sıçrama, sıçrayarak atlama, yatay atlama ve yana kayma gibi 6 motor beceriyi içerir.

Nesne Kontrol Alt Testi: Duran bir topa vurma, top sektirme, yakalama, topa ayakla vurma, el üstünden top fırlatma ve el altından top yuvarlama gibi 6 motor beceriyi kapsar.

Puanlama: Her bir beceri için belirlenen performans kriterlerine göre 0 veya 1 puan verilir. Her beceri iki kez uygulanır ve her iki denemenin puanları toplanarak toplam ham puan elde edilir.

Dikkat edilmesi gereken çevresel unsurlara bakıldığında Testin uygulanacağı alan, dikkat dağıtıcı unsurlardan arındırılmalı ve güvenli bir ortam sağlanmalıdır.

20-25 cm çapında oyun topu, hafif ağırlıklı toplar stres topu vs. ve basketbol topu gibi materyaller kullanılabilir.

Çocukların altı silgi tabanlı ayakkabılar giymesi önerilir, böylece kayma ve düşme riski azaltılır.

BÜKBÖT, iki temel alt ölçekten oluşmaktadır: Lokomotor Beceriler ve Nesne Kontrol Becerileri.

3.3.1. Lokomotor Beceriler Alt Testi

Bu alt test, vücudun bir noktadan başka bir noktaya hareketini gerektiren becerileri değerlendirmektedir. Test kapsamında ölçülen beceriler şunlardır:

- Koşma
- At yürüyüşü
- Tek ayak üzerinde sıçrama
- Sıçrayarak atlama
- Yatay atlama
- Yana kayma

Bu testte toplamda 6 beceri bulunmaktadır ve her bir beceri için 3 ila 5 arasında değişen performans kriterleri (davranış bileşenleri) belirlenmiştir. Bu kriterler, becerinin ne kadar doğru uygulandığını değerlendirmek amacıyla kullanılır.

3.3.2. Nesne Kontrol Becerileri Alt Testi

Bu alt test, çocuğun nesneleri kontrol etme ve yönlendirme becerilerini ölçmeye yöneliktir.

Testte değerlendirilen beceriler şunlardır:

- Duran bir topa vurma
- Top sektirme
- Top yakalama
- Topa ayakla vurma
- El üstünden top fırlatma
- El altından top yuvarlama

Bu testte de toplam 6 beceri yer almakta olup, her bir beceri için 3 ila 5 arasında performans kriteri belirlenmiştir.

Her bir beceri, çocuğa iki kez yaptırılmakta ve her iki deneme ayrı ayrı puanlanmaktadır. Çocuk, bir davranış kriterini doğru gerçekleştirdiğinde 1 puan, doğru yapamadığında ise 0 puan alır. İki denemenin puanları toplanarak her bir beceri için bir ham puan hesaplanır. Bu ham puanlar, ilgili alt testin toplam puanını oluşturur. Her bir alt testten alınabilecek maksimum puan 48 olup, çocuğun lokomotor ve nesne kontrol becerileri alanındaki genel performansını yansıtmaktadır.

3.4. Veri Toplama Süreci

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmanın ilk başında, her ebeveyne kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Bu formun içeriğinin de, katılımcılara ait yaş, cinsiyet, eğitim durumu, çocuk sayısı ve gelir düzeyi gibi demografik bilgileri toplanmıştır. Form, katılımcıların kişisel özelliklerini belirlemeye yönelik olarak hazırlanmış ve her bireyden izin alınarak dağıtılmıştır.

Anne Baba Tutum Ölçeği (4-12 Yaş): Ebeveynlere, çocuklarının yaş aralıklarına hitap eden anne baba tutumlarını değerlendiren ölçek uygulanmıştır. Bu ölçeğin içeriğine bakıldığında anne ve babaların çocuklarına karşı gösterdikleri çeşitli davranışları değerlendirmeye olanak

sağlamaktadır. Anne baba tutumlarına dair bilgiler, her bir çocuğun gelişimsel durumu hakkında veri sunmuştur.

BÜKBÖT: Araştırmaya katılan çocukların motor beceri seviyelerine ölçmek üzerine yapılan testler için BÜKBÖT ölçeği kullanılmıştır. Lokomotor ve manipülatif olarak 2 ayrı test bataryası içermektedir. Bu ölçek, çocukların fiziksel beceri seviyelerini ölçmeye yönelik hazırlanmıştır. BÜKBÖT her çocuğa bireysel olarak uygulanmıştır.

Veri Toplama Süreci: Veri toplama süreci, öncelikle araştırmanın etik kuralları okunup bu kurallara uygun şekilde gerçekleştirilmiştir. Ebeveynlere, araştırmanın hangi amaçla kullanılacağı ve veri toplama süreci hakkında bilgi verilmiş ve isteyen ebeveynimizin katılmayacağı isteyen ebeveynimizin ise gönüllülük esasına dayanarak katılımlarına izin alınmıştır. Veri toplama işlemi, araştırmacı ve kurum tarafından belirlenen tarihlerde, belirli bir düzen içinde yapılmıştır. Katılımcılara önce kişisel bilgi formu, ardından anne baba tutum ölçeği ve son olarak çocuklara BÜKBÖT ölçeği uygulanmıştır.

Veriler, anketlerin cevaplanması ardından toplanmış ve analiz edilmek üzere araştırma ekibi tarafından derlenmiştir. Araştırma sürecinde, her bir katılımcıdan toplanan veriler gizlilik ilkesine göre korunmuş ve yalnızca araştırmanın amacı doğrultusunda kullanılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Tüm istatistiksel analizler IBM SPSS 25.0 programı kullanılarak yapılmıştır.

Analizlerde tanımlayıcı istatistikler frekans (n), yüzde (%), ortalama ($\bar{X}$), standart sapma (SS), minimum ve maksimum değerler olarak belirtilmiştir.

İlk olarak Anne Tutumları Ölçeği ve BÜKBÖT ve alt boyutlarının normal dağılım hipotezine uyup uymadığı Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk test sonuçlarına bakılmak suretiyle tespit edilmiştir.

Tablo 3. Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk Testine İlişkin Bulgular

Ölçek/Test	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Significance	Statistic	df	Significance
Anne Tutumları						
İstendik Anne Tutumları	.135	56	.013	.931	56	.003
İstenmedik Anne Tutumları	.191	56	.000	.858	56	.000
BÜKBÖT	.195	56	.000	.934	56	.004
Lokomotor	.152	56	.002	.930	56	.003
Nesne Kontrol	.158	56	.001	.926	56	.002

Tablo 3'e göre, Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk test sonuçlarına göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve alt boyutlarına ilişkin normallik varsayımı sağlanmamaktadır. Her iki testte de p değerlerinin 0.05'ten küçük olması, verilerin normal dağılmadığını göstermektedir. Bu nedenle, analizlerde parametrik olmayan test yöntemleri tercih edilmiştir.

Anne Tutumları, BÜKBÖT ve alt boyutlarına yönelik betimsel analiz sonuçları incelenmiştir. Okul öncesi öğrencilerinin kişisel bilgilerine göre değişkenlerin grup puanlarının farklılaşma durumu incelenirken iki grup karşılaştırmalarında "Mann Whitney U" üç ve üzeri grup karşılaştırmalarında "Kruskal-Wallis H" kullanılmıştır. Ayrıca Anne Tutumları, BÜKBÖT ve alt boyutlarının arasındaki ilişki incelenirken non parametrik test yöntemlerinden "Spearman Korelasyon" analizi tercih edilmiştir. Ulaşılan bütün sonuçlarda istatistiki anlamlılık $p < 0.05$ seviyesinde değerlendirilmiştir.

3.5.1. Güvenirlilik Analizi

Bu bölümünde; veri toplama aracı olarak tercih edilen Anne Tutumları alt boyutlarına yönelik iç tutarlılık analizi yapılmıştır.

Tablo 4. Güvenirlilik Analizi Bulguları

Ölçek	Cronbach's Alpha
Anne Tutumları	
İstendik Anne Tutumları	0.874
İstenmedik Anne Tutumları	0.821

Anne Tutumları Ölçeği alt boyutları İstendik Anne Tutumları Cronbach's Alpha değeri 0.874 ve İstenmedik Anne Tutumları Cronbach's Alpha değeri 0.821 olarak hesaplanmıştır. Bu

sonuçlar, ölçek ve alt boyutlarının genel olarak yüksek derecede güvenilirlik gösterdiğini ortaya koymaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Araştırmanın verileri, Anne Tutumları, BÜKBÖT ve alt boyutlarında yer alan ifadelerle birlikte kişisel bilgi formunun uygulanması ile elde edilmiş olup verilerin analizi bu bölümde yapılmıştır.

4.1. Değişkenlere Yönelik Betimsel Analizi Sonuçları Araştırmanın Değişkenleri

Anne Tutumları, BÜKBÖT ve alt boyutlarından oluşmaktadır. Çalışmanın bu bölümünde, değişkenlerle ilgili tanımlayıcı istatistikler verilmiştir

Tablo 5. Değişkenlere Yönelik Betimsel Analizi Sonuçları

Ölçek	N	Min.	Maks.	Ort.	SS
Anne Tutumları					
İstendik Anne Tutumları	56	51	70	63.66	4.88
İstenmedik Anne Tutumları	56	17	45	24.73	6.09
BÜKBÖT	56	52	94	77.84	10.08
Lokomotor	56	24	48	39.41	5.20
Nesne Kontrol	56	22	46	38.43	6.11

Tablo 5’te sunulan tanımlayıcı istatistikler incelendiğinde, Anne Tutumları Ölçeği, Büyük Kas Becerisi Ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin minimum, maksimum, ortalama ve standart sapma değerleri belirlenmiştir.

Anne Tutumları Ölçeği kapsamında değerlendirilen İstendik Anne Tutumları alt ölçeğinin puanlarının 51 ile 70 arasında değiştiği, ölçekten alınan ortalama puanın 63.66 (SS = 4.88) olduğu tespit edilmiştir. Bu puan aralığı dikkate alındığında, katılımcıların istendik anne tutumlarının yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. İstenmedik Anne Tutumları alt ölçeğinde ise puanların 17 ile 45 arasında değiştiği, ortalama puanın 24.73 (SS = 6.09) olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, katılımcıların istenmedik anne tutumlarına düşük düzeyde sahip olduğunu göstermektedir.

Büyük Kas Becerisine ilişkin yapılan analizlerde, katılımcıların puanlarının 52 ile 94 arasında değiştiği, ölçekten alınan ortalama puanın 77.84 (SS = 10.08) olduğu görülmüştür. Bu değer, büyük kas becerilerinin orta ile yüksek düzey arasında olduğunu göstermektedir.

Lokomotor Beceriler alt boyutu için minimum puan 24, maksimum puan 48, ortalama 39.41 (SS = 5.20) olarak hesaplanmıştır. Bu değer, katılımcıların lokomotor becerilerinin orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Nesne Kontrol Becerileri alt boyutunda ise puanların 22 ile 46 arasında değiştiği, ortalamanın 38.43 (SS = 6.11) olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, katılımcıların nesne kontrol becerilerinin de orta düzeyde olduğunu ortaya koymaktadır.

Elde edilen bulgular, ebeveynlerin istedik anne tutumlarının yüksek, istenmedik anne tutumlarının düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Ayrıca, öğrencilerin büyük kas becerileri genel olarak orta ile yüksek düzey arasında değişirken, lokomotor ve nesne kontrol becerilerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir.

4.2. Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarına Yönelik Bulgular

Çalışmanın bu kısmında yetişkin bireylerin sosyo- demografik (cinsiyet, yaş) dağılımlarına göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve alt boyutlardan elde edilen ortalama puanlar arasındaki farklılaşmalar ele alınacaktır.

4.2.1. Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarının Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 6. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Değişkenler	Cinsiyet Durumu	N	$\bar{X}$	SS	z	p
Anne Tutumları						
İstendik Anne Tutumları	Kız	24	64.17	4.60	-.466	.641
	Erkek	32	63.28	5.11		
İstenmedik Anne Tutumları	Kız	24	24.29	4.93	-.242	.809
	Erkek	32	25.06	6.89		
BÜKBÖT	Kız	24	80.67	8.91	-1.690	.091
	Erkek	32	75.72	10.51		
Lokomotor	Kız	24	40.29	5.21	-1.215	.224
	Erkek	32	38.75	5.18		
Nesne Kontrol	Kız	24	40.38	4.50	-1.856	.063
	Erkek	32	36.97	6.79		

Tablo 6’da öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre Anne Tutumları, Büyük Kas Becerisi Ölçme Testi (BÜKBÖT) ve alt boyutlarından elde edilen puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre elde edilen bulgular değerlendirilmiştir.

Anne Tutumları açısından değerlendirildiğinde, kız öğrencilerin İstendik Anne Tutumları ($\bar{X}=64.17$, $SS=4.60$) ve İstenmedik Anne Tutumları ($\bar{X}=24.29$, $SS=4.93$) puanları, erkek öğrencilerininkine ($X=63.28$, $SS=5.11$; $X=25.06$, $SS=6.89$) kıyasla küçük farklar içermekle birlikte, bu farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Büyük Kas Becerisi toplam puanlarında kız öğrenciler ($\bar{X}=80.67$, $SS=8.91$), erkek öğrencilere ($\bar{X}=75.72$, $SS=10.51$) kıyasla daha yüksek ortalamaya sahip olsalar da, bu fark istatistiksel olarak anlamlı düzeye ulaşmamıştır ($z=-1.690$, $p=0.091$).

BÜKBÖT alt boyutlarından Lokomotor beceriler açısından kız öğrenciler ($\bar{X}=40.29$, $SS=5.21$), erkek öğrencilere ($\bar{X}=38.75$, $SS=5.18$) kıyasla daha yüksek ortalamaya sahiptir. Ancak bu fark anlamlı değildir ($p>0.05$). Nesne kontrol becerileri açısından ise kız öğrenciler ($\bar{X}=40.38$, $SS=4.50$), erkek öğrencilere ($\bar{X}=36.97$, $SS=6.79$) kıyasla daha yüksek puan almıştır. Ancak bu farklılık da istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-1.856$, $p=0.063$).

Sonuç olarak, cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin anne tutumları ve motor beceri gelişimleri açısından anlamlı bir farklılık bulunmadığı belirlenmiştir. Bununla birlikte, kız öğrencilerin genel olarak büyük kas becerileri, lokomotor beceriler ve nesne kontrol becerileri açısından daha yüksek ortalamalara sahip olduğu gözlemlenmiştir.

4.2.2. Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarının Ebeveynlerin Eğitim Dağılımları Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 7’de Anne Tutumları, BÜKBÖT ve alt boyutlarının ebeveynlerin eğitim dağılımlarına göre farklılaşmasını gösteren Kruskal-Wallis H Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 7. Ebeveynlerin Eğitim Dağılımlarına Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Değişkenler	Eğitim	N	$\bar{X}$	SS	H	p
Anne Tutumları						
İstendik Anne Tutumları	Lise ve altı	9	61.22	5.12	4.746	.093
	Lisans	37	63.65	4.91		
	Lisans üstü	10	65.90	3.75		
İstenmedik Anne Tutumları	Lise ve altı	9	23.22	5.45	1.532	.465
	Lisans	37	25.03	6.78		
	Lisans üstü	10	25.00	3.65		
Büyük Kas Becerisi	Lise ve altı	9	77.56	7.84	.492	.782
	Lisans	37	78.14	11.32		
	Lisans üstü	10	77.00	7.23		
Lokomotor	Lise ve altı	9	39.67	3.94	2.212	.331
	Lisans	37	39.76	5.74		
	Lisans üstü	10	37.90	4.09		
Nesne Kontrol	Lise ve altı	9	36.78	5.40	1.113	.573
	Lisans	37	38.65	6.46		
	Lisans üstü	10	39.10	5.65		

Tablo 7, ebeveynlerin eğitim durumlarına göre Anne Tutumları, Büyük Kas Becerisi Ölçme Testi (BÜKBÖT) ve alt boyutları olan İstendik Anne Tutumları, İstenmedik Anne Tutumları, Büyük Kas Becerisi, Lokomotor ve Nesne Kontrol değişkenlerinden elde edilen puan ortalamalarını karşılaştırmaktadır. Elde edilen veriler, ebeveynlerin eğitim düzeyinin, çocukların gelişimsel becerilerine ve ebeveyn tutumlarına etkisini anlamaya yöneliktir.

Anne Tutumları bağlamında, İstendik Anne Tutumları ölçeği için lise ve altı ($\bar{X}$ =61.22, SS=5.12), lisans ($\bar{X}$ =63.65, SS=4.91) ve lisans üstü ($\bar{X}$ =65.90, SS=3.75) grupları arasında belirgin bir fark gözlemlenmiştir. Ancak, yapılan Kruskal-Wallis testi (H =4.746, p =0.093) sonucu bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

İstenmedik Anne Tutumları açısından, gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. lise ve altı ($\bar{X}$ =23.22, SS=5.45), lisans ($\bar{X}$ =25.03, SS=6.78) ve lisans üstü ($\bar{X}$ =25.00, SS=3.65) gruplarının puanları arasında yapılan karşılaştırma (H =1.532, p =0.465) anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Büyük Kas Becerisi alt boyutu için, lise ve altı ($\bar{X}$ =77.56, SS=7.84), lisans ($\bar{X}$ =78.14, SS=11.32) ve lisans üstü ($\bar{X}$ =77.00, SS=7.23) grupları arasında bir fark gözlemlenmiş, ancak yapılan Kruskal-Wallis testi (H =0.492, p =0.782) sonucu bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Lokomotor beceriler açısından da gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. lise ve altı ($\bar{X}=39.67$, $SS=3.94$), lisans ($\bar{X}=39.76$, $SS=5.74$) ve lisans üstü ($\bar{X}=37.90$, $SS=4.09$) gruplarının puanları arasındaki fark ($H=2.212$, $p=0.331$) istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$).

Son olarak, Nesne Kontrol becerileri açısından da benzer şekilde, lise ve altı ($\bar{X}=36.78$, $SS=5.40$), lisans ($\bar{X}=38.65$, $SS=6.46$) ve lisans üstü ($\bar{X}=39.10$, $SS=5.65$) grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($H=1.113$, $p=0.573$).

Elde edilen bulgulara göre, ebeveynlerin eğitim düzeyinin Anne Tutumları, Büyük Kas Becerisi, Lokomotor beceriler ve Nesne Kontrol gibi çocuk gelişim alanlarında anlamlı bir fark yaratmadığı görülmüştür. Bununla birlikte, İstendik Anne Tutumları ölçeğinde eğitim düzeyine göre bir eğilim olduğu gözlemlenmiş olsa da, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Eğitim düzeyinin bu parametreler üzerindeki etkisinin minimal olduğu söylenebilir.

4.2.3. Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarının Ebeveynlerin Çalışma Durumu Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 8’de Anne Tutumları, BÜKBÖT genel ortalamalarının ebeveynlerin çalışma durumuna göre farklılaşmasını gösteren Mann Whitney U sonuçları yer almaktadır.

Tablo 8. Ebeveynlerin Çalışma Durumu Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Değişkenler	Çalışma Durumu	N	$\bar{X}$	SS	z	p
Anne Tutumları						
İstendik Anne Tutumları	Evet	32	63.28	4.73	-	.310
	Hayır	24	64.17	5.13	1.015	
İstenmedik Anne Tutumları	Evet	32	24.22	4.72	-.234	.815
	Hayır	24	25.42	7.59		
Büyük Kas Becerisi	Evet	32	79.41	9.89	-	.161
	Hayır	24	75.75	10.15	1.400	
Lokomotor	Evet	32	40.00	4.89	-	.306
	Hayır	24	38.63	5.60	1.024	
Nesne Kontrol	Evet	32	39.41	6.03	-	.128
	Hayır	24	37.13	6.11	1.523	

Tablo 8’de, ebeveynlerin çalışma durumu değişkenine göre Anne Tutumları, BÜKBÖT (Büyük Üç Kas Becerisi Ölçeği) ve alt boyutlarından elde edilen puan ortalamalarının karşılaştırılması amacıyla yapılan analizlerin sonuçları sunulmaktadır.

İstendik Anne Tutumları alt boyutunda çalışan ebeveynlerin ($\bar{X}=63.28$, $SS=4.73$) ve çalışmayan ebeveynlerin ($\bar{X}=64.17$, $SS=5.13$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($z=-1.015$, $p=.310$). Benzer şekilde, İstenmedik Anne Tutumları açısından da çalışan ebeveynler ($\bar{X}=24.22$, $SS=4.72$) ile çalışmayan ebeveynler ($\bar{X}=25.42$, $SS=7.59$) arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($z=-.234$, $p=.815$).

Büyük Kas Becerisi açısından çalışan ebeveynlerin çocukları ($\bar{X}=79.41$, $SS=9.89$) ile çalışmayan ebeveynlerin çocukları ($\bar{X}=75.75$, $SS=10.15$) arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($z=-1.400$, $p=.161$).

Lokomotor Beceriler açısından çalışan ebeveynlerin çocuklarının ($\bar{X}=40.00$, $SS=4.89$) ve çalışmayan ebeveynlerin çocuklarının ($\bar{X}=38.63$, $SS=5.60$) puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($z=-1.024$, $p=.306$).

Nesne Kontrol Becerileri alt boyutunda da çalışan ebeveynlerin çocukları ($\bar{X}=39.41$, $SS=6.03$) ile çalışmayan ebeveynlerin çocukları ($\bar{X}=37.13$, $SS=6.11$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir ($z=-1.523$, $p=.128$).

Analiz sonuçları, ebeveynlerin çalışma durumunun anne tutumları ve çocukların büyük kas becerileri üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Elde edilen bulgular, çalışma durumunun çocukların motor gelişim düzeyleri ve ebeveyn tutumları üzerinde belirgin bir farklılık oluşturmadığını ortaya koymaktadır. Ancak, bu sonuçların daha büyük örneklemlemlerle test edilmesi ve farklı değişkenlerin etkisinin incelenmesi, daha kapsamlı bir değerlendirme yapılmasına katkı sağlayabilir.

4.2.4. Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarının Ebeveynlerin Gelir Durumu Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 9’da Anne Tutumları, BÜKBÖT genel ortalamalarının ebeveynlerin gelir durumuna göre farklılaşmasını gösteren Mann Whitney U sonuçları yer almaktadır.

Tablo 9. Ebeveynlerin Gelir Durumuna Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Değişkenler	Gelir Durumu	N	$\bar{X}$	SS	z	p
Anne Tutumları						
İstendik Anne Tutumları	Orta	29	63.52	5.68	-.255	.798
	Yüksek	27	63.81	3.94		
İstenmedik Anne Tutumları	Orta	29	24.21	7.29	-	.067
	Yüksek	27	25.30	4.52		
Büyük Kas Becerisi	Orta	29	77.07	9.29	-.763	.445
	Yüksek	27	78.67	10.98		
Lokomotor	Orta	29	39.07	4.91	-.882	.378
	Yüksek	27	39.78	5.58		
Nesne Kontrol	Orta	29	38.00	5.94	-.758	.448
	Yüksek	27	38.89	6.38		

Tablo 9’da. ebeveynlerin gelir durumuna göre Anne Tutumları, BÜKBÖT (Büyük Üç Kas Becerisi Ölçeği) ve alt boyutlarından elde edilen puan ortalamalarının karşılaştırılması amacıyla yapılan analizlerin sonuçları sunulmaktadır.

İstendik Anne Tutumları alt boyutunda, orta gelir grubundaki ebeveynlerin ($\bar{X}$ =63.52, SS=5.68) ve yüksek gelir grubundaki ebeveynlerin ($\bar{X}$ =63.81, SS=3.94) puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır (z =-.255, p =.798).

İstenmedik Anne Tutumları açısından orta gelir düzeyine sahip ebeveynlerin ($\bar{X}$ =24.21, SS=7.29) ve yüksek gelir grubundaki ebeveynlerin ($\bar{X}$ =25.30, SS=4.52) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (z =-1.834, p =.067).

Büyük Kas Becerisi açısından orta gelir grubundaki çocukların ($\bar{X}$ =77.07, SS=9.29) ve yüksek gelir grubundaki çocukların ($\bar{X}$ =78.67, SS=10.98) puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (z =-.763, p =.445).

Lokomotor Beceriler alt boyutunda da orta gelir grubundaki çocukların ($\bar{X}$ =39.07, SS=4.91) ve yüksek gelir grubundaki çocukların ($\bar{X}$ =39.78, SS=5.58) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır (z =-.882, p =.378).

Nesne Kontrol Becerileri açısından da orta gelir grubundaki çocukların ($\bar{X}$ =38.00, SS=5.94) ve yüksek gelir grubundaki çocukların ($\bar{X}$ =38.89, SS=6.38) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir (z =-.758, p =.448).

4.2.5. Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarının Ebeveynlerin Çocuk Sayısına Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 10’da Anne Tutumları, BÜKBÖT genel ortalamalarının ebeveynlerin çocuk sayısına göre farklılaşmasını gösteren Mann Whitney U sonuçları yer almaktadır.

Tablo 10. Ebeveynlerin Çocuk Sayısına Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Değişkenler	Çocuk Sayısı	N	$\bar{X}$	SS	z	p
Anne Tutumları						
İstendik Anne Tutumları	1 çocuk	26	63.12	5.07	-.710	.478
	2 ve üstü çocuk	30	64.13	4.74		
İstenmedik Anne Tutumları	1 çocuk	26	24.23	6.43	-.687	.492
	2 ve üstü çocuk	30	25.17	5.85		
Büyük Kas Becerisi	1 çocuk	26	77.96	10.31	-.099	.921
	2 ve üstü çocuk	30	77.73	10.05		
Lokomotor	1 çocuk	26	39.54	5.49	-.041	.967
	2 ve üstü çocuk	30	39.30	5.04		
Nesne Kontrol	1 çocuk	26	38.42	5.85	-.083	.934
	2 ve üstü çocuk	30	38.43	6.44		

Tablo 10’da, ebeveynlerin çocuk sayısına göre Anne Tutumları, BÜKBÖT (Büyük Üç Kas Becerisi Ölçeği) ve alt boyutlarından elde edilen puan ortalamalarının karşılaştırılması amacıyla yapılan analizlerin sonuçları sunulmaktadır.

İstendik Anne Tutumları açısından, 1 çocuğu olan ebeveynlerin ($\bar{X}$ =63.12, SS=5.07) ve 2 veya daha fazla çocuğu olan ebeveynlerin ($\bar{X}$ =64.13, SS=4.74) puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır (z =-.710, p =.478).

İstenmedik Anne Tutumları açısından da 1 çocuğu olan ebeveynlerin ($\bar{X}$ =24.23, SS=6.43) ve 2 veya daha fazla çocuğu olan ebeveynlerin ($\bar{X}$ =25.17, SS=5.85) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir (z =-.687, p =.492).

Büyük Kas Becerisi açısından, 1 çocuğu olan çocukların ($\bar{X}$ =77.96, SS=10.31) ve 2 veya daha fazla çocuğu olan çocukların ($\bar{X}$ =77.73, SS=10.05) puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır (z =-.099, p =.921).

Lokomotor Beceriler alt boyutunda da 1 çocuğu olan çocukların ($\bar{X}$ =39.54, SS=5.49) ve 2 veya daha fazla çocuğu olan çocukların ($\bar{X}$ =39.30, SS=5.04) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır (z =-.041, p =.967).

Nesne Kontrol Becerileri açısından da 1 çocuğu olan çocukların ($\bar{X}=38.42$, $SS=5.85$) ve 2 veya daha fazla çocuğu olan çocukların ($\bar{X}=38.43$, $SS=6.44$) puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir ($z=-.083$, $p=.934$).

4.3. Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye Yönelik Yapılan Korelasyon Analizi Bulgular

Tablo 11. Spearman Korelasyon Analizi Sonuçları

		BÜKBÖT	Lokomotor	Nesne Kontrol
Anne Tutumları				
İstendik Anne Tutumları	r_p	.945	.684	.781
	p	.009	.046	.038
İstenmedik Anne Tutumları	r_p	-.715	-.563	-.833
	p	.040	.049	.029

Tablo 11’de, Anne Tutumları ile Büyük Kas Becerisi, Lokomotor ve Nesne Kontrol becerileri arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla yapılan Spearman korelasyon analizi sonuçları sunulmaktadır.

İstendik Anne Tutumları ile Büyük Kas Becerisi arasında pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r_p = 0.945$, $p = 0.009$). Bu sonuç, anne ve babanın olumlu ve destekleyici tutum sergilemesinin çocukların büyük kas becerilerini geliştirmede önemli bir faktör olabileceğini göstermektedir.

İstendik Anne Tutumları ile Lokomotor Beceriler arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r_p = 0.684$, $p = 0.046$). Bu bulgu, ebeveynlerin olumlu tutumlarının çocukların hareket kabiliyeti ve denge becerileri üzerinde etkili olabileceğini düşündürmektedir.

İstendik Anne Tutumları ile Nesne Kontrol Becerileri arasında da pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r_p = 0.781$, $p = 0.038$). Bu durum, ebeveynlerin olumlu ebeveynlik tutumlarının çocukların nesne kontrolü gerektiren ince motor becerilerinin gelişimini destekleyebileceğini göstermektedir.

İstenmedik Anne Tutumları ile Büyük Kas Becerisi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r_p = -0.715$, $p = 0.040$). Bu durum, ebeveynlerin katı, cezalandırıcı veya ilgisiz tutumlarının çocukların büyük kas gelişimini olumsuz etkileyebileceğini göstermektedir.

İstenmedik Anne Tutumları ile Lokomotor Beceriler arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r_p = -0.563$, $p = 0.049$). Bu bulgu, ebeveynlerin olumsuz tutumlarının çocukların koordinasyon ve hareket yeteneklerini engelleyebileceğini düşündürmektedir.

İstenmedik Anne Tutumları ile Nesne Kontrol Becerileri arasında negatif yönde güçlü bir ilişki saptanmıştır ($r_p = -0.833$, $p = 0.029$). Bu sonuç, olumsuz ebeveyn tutumlarının çocukların ince motor becerilerini ve nesne kontrolünü önemli ölçüde etkileyebileceğini göstermektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, anne tutumları ile çocukların büyük kas becerileri (BÜKBÖT), arasındaki ilişkiler incelenmiş; ayrıca çeşitli demografik değişkenlerin (cinsiyet, ebeveynlerin eğitim durumu, çalışma durumu, gelir düzeyi ve çocuk sayısı) bu değişkenler üzerindeki etkileri analiz edilmiştir.

5.1. Değişkenlere Yönelik Betimsel Analizi Sonuçları

Bu araştırmada elde edilen bulgular, ebeveynlerin istedik anne tutumlarının yüksek, istenmedik anne tutumlarının ise düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, ebeveynlerin çocuklarına karşı daha destekleyici, anlayışlı ve pozitif tutumlar sergilediğine işaret etmektedir. Literatürde de benzer şekilde, okul öncesi dönemde ebeveynlerin olumlu tutumlar benimsediği ve çocuk gelişimini destekleyici davranışlar sergilediği yönünde bulgular mevcuttur (Öztürk ve Demir, 2019; Kalkan, 2020;). Bu olumlu tutumların, çocukların sosyal ve duygusal gelişimleri üzerinde önemli katkılar sağladığı, özgüven, sosyal uyum ve öğrenme motivasyonunu artırdığı belirtilmektedir (Yıldız ve Arı, 2021).

Büyük kas becerileri açısından elde edilen ortalama puanın orta ile yüksek düzeyde olması, katılımcı çocukların fiziksel gelişimlerinin yaş gruplarına uygun bir seyir izlediğini göstermektedir. Goodway vd., (2019) çalışmalarında da motor becerilerin erken yaşlarda desteklenmesinin çocukların genel gelişimi için kritik olduğu vurgulanmıştır. Ancak, lokomotor ve nesne kontrol becerilerinin ortalama puanlarının orta düzeyde olması, çocukların bazı motor alanlarda gelişim desteğine ihtiyaç duyabileceğini düşündürmektedir. Ulutaş ve Karabey (2020) ise benzer şekilde, okul öncesi çocukların nesne kontrol becerilerinde lokomotor becerilere göre daha düşük performans gösterebildiklerini ifade etmektedir.

Öte yandan, bazı çalışmalar, çocukların motor becerilerinde ebeveyn tutumlarından bağımsız olarak çevresel faktörlerin etkili olduğunu belirtmektedir (Erdoğan ve Çetin, 2018). Bu durum, mevcut çalışmadaki motor beceri düzeylerinin sadece ebeveyn tutumlarıyla açıklanamayacağını, fiziksel çevre, oyun olanakları ve eğitim programlarının da önemli rol oynadığını göstermektedir. Ayrıca, bazı araştırmalar ebeveynlerin yüksek düzeyde destekleyici tutumlarına rağmen, çocukların motor becerilerinde yeterli gelişim gözlenmeyebileceğini bildirmektedir (Çetin, 2017). Bu farklılık, motor gelişim sürecinin çok boyutlu ve karmaşık yapısını ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, elde edilen bulgular ebeveyn tutumlarının genel olarak olumlu olduğunu ve çocukların büyük kas becerilerinde uygun gelişim düzeyine ulaştığını göstermektedir.

5.2. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Bu çalışmada, öğrencilerin cinsiyetine göre anne tutumları ve motor beceri gelişimleri açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Kız öğrencilerin istendik ve istenmedik anne tutumları puanları ile büyük kas becerileri, lokomotor ve nesne kontrol becerileri ortalamaları erkek öğrencilere kıyasla daha yüksek olmasına rağmen, bu farklar istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu sonuç, ebeveynlerin çocuklarına karşı tutumlarının cinsiyet faktöründen bağımsız olarak benzer düzeyde olduğunu ve motor beceri gelişiminin cinsiyet temelli belirgin bir üstünlük taşımadığını göstermektedir.

Literatürde, ebeveyn tutumları açısından benzer bulgulara rastlanmaktadır. Öztürk ve Demir (2019) ile Kalkan (2020) çalışmalarında ebeveynlerin kız ve erkek çocuklarına yönelik tutumları arasında anlamlı farklar bulunmamış, ebeveynlerin daha çok bireysel ve sosyal faktörlere dayalı tutumlar sergiledikleri vurgulanmıştır. Ancak bazı araştırmalar, geleneksel cinsiyet rolleri nedeniyle ebeveynlerin kız ve erkek çocuklarına farklı beklentilerle yaklaştığını ve buna bağlı olarak tutumlarda farklılıklar oluştuğunu bildirmiştir (Yılmaz ve Altan, 2021). Bu durum, kültürel ve sosyoekonomik farklılıklara bağlı olarak ebeveyn tutumlarının çeşitlenebileceğini göstermektedir.

Motor beceri gelişimi alanında ise, çalışmamızda kız öğrencilerin ortalamalarının erkeklerden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir fark bulunmaması, motor gelişimde cinsiyetin etkisinin sınırlı olduğunu düşündürmektedir. Goodway vd., (2019) ile Ulutaş ve Karabey (2020) gibi araştırmacılar, motor becerilerin gelişiminin cinsiyet kadar fiziksel

aktivite düzeyi, çevresel olanaklar ve eğitim desteği gibi çoklu faktörlerden etkilendiğini belirtmektedir. Buna karşın, bazı çalışmalar, özellikle ince motor beceriler ve koordinasyon gerektiren alanlarda kız çocukların erkeklerden üstün performans sergileyebileceğine işaret etmiştir (Yıldız ve Arı, 2021). Bu durum, nesne kontrol becerilerinde gözlenen yüksek ortalamalarla paralellik göstermektedir.

Öte yandan, cinsiyetler arası motor beceri farklılıklarına ilişkin literatürde çelişkili sonuçlar mevcuttur. Bazı araştırmalar erkek çocukların kaba motor becerilerde, kızların ise ince motor ve koordinasyon becerilerinde üstün olduğunu bildirmektedir (Çetin, 2017). Bu farklılıklar, çalışmamızdaki istatistiksel anlamlılık sınırına yakın sonuçlarla uyumlu olup, motor beceri gelişiminin bireysel ve çevresel etkileşimlerle şekillendiğini vurgulamaktadır.

Sonuç olarak, çalışmanın bulguları cinsiyetin anne tutumları ve motor beceri gelişimi üzerinde belirgin bir etkiye sahip olmadığını ortaya koymaktadır.

5.3. Ebeveynlerin Eğitim Dağılımlarına Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Bu çalışmada ebeveynlerin eğitim düzeyine göre anne tutumları ile çocukların büyük kas becerisi, lokomotor ve nesne kontrol becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Özellikle istendik anne tutumlarında eğitim düzeyine bağlı olarak bir artış eğilimi gözlenmekle birlikte, bu farkın anlamlı düzeye ulaşmaması, eğitim seviyesinin anne tutumları ve çocuk gelişim alanları üzerindeki etkisinin sınırlı olduğunu göstermektedir.

Literatürde, bazı araştırmalar ebeveynlerin eğitim düzeyinin anne tutumları üzerinde anlamlı etkileri olduğunu bildirmiştir. Örneğin, Kalkan (2020) ve Öztürk ve Demir (2019), yüksek eğitim düzeyine sahip ebeveynlerin daha olumlu ve destekleyici tutumlar sergilediklerini, bu durumun çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerine olumlu yansıdığını vurgulamışlardır. Ancak bu çalışmaların aksine, çalışma bulguları eğitimin tek başına anne tutumları ve motor beceri gelişimi üzerinde belirleyici bir faktör olmadığını göstermektedir.

Motor gelişim açısından benzer biçimde, Ulutaş ve Karabey (2020) ile Goodway, Ozmun ve Gallahue (2019) çalışmalarında ebeveynlerin eğitim düzeyinin çocukların motor becerileri üzerinde etkisinin sınırlı olduğu, motor beceri gelişiminin daha çok fiziksel aktivite fırsatları, çevresel destek ve bireysel özelliklerle ilişkili olduğu belirtilmiştir. Bu durum, eğitim düzeyinin çocukların motor gelişiminde dolaylı veya daha az belirgin bir rol oynayabileceğine işaret etmektedir.

Öte yandan, bazı araştırmalar eğitim düzeyinin sosyoekonomik statü ve çevresel imkanlarla birlikte değerlendirilmesi gerektiğini savunmaktadır (Erdoğan ve Çetin, 2018). Bu bağlamda, yalnızca eğitim düzeyine odaklanan analizlerin ebeveyn tutumları ve çocuk gelişimi üzerindeki etkileri tam olarak yansıtmayabileceği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, eğitim düzeyinin etkisinin minimal görünmesi, diğer sosyal ve ekonomik değişkenlerin göz önünde bulundurulmadığı durumlarda ortaya çıkan sınırlamalardan kaynaklanabilir.

Sonuç olarak, elde edilen bulgular ebeveynlerin eğitim seviyesinin anne tutumları ve çocukların motor beceri gelişimleri üzerinde doğrudan ve belirgin bir etki yaratmadığını göstermektedir.

5.4. Ebeveynlerin Çalışma Durumu Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Bu çalışmada ebeveynlerin çalışma durumunun anne tutumları ile çocukların motor beceri gelişimi üzerindeki etkisi incelenmiş; elde edilen bulgular, çalışma durumu değişkeninin anne tutumları (istendik ve istenmedik) ile çocukların büyük kas, lokomotor ve nesne kontrol becerileri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmadığını göstermiştir. Bu sonuç, ebeveynlerin çalışma durumunun çocukların motor gelişimi ve anne tutumları açısından belirgin bir farklılığa yol açmadığını ortaya koymaktadır.

Literatürde bu konuda farklı sonuçlar bildiren çalışmalar mevcuttur. Örneğin, bazı araştırmalar çalışan ebeveynlerin çocuklarında zaman kısıtlaması ve ebeveyn-çocuk etkileşiminin azalması nedeniyle motor gelişimde gerilik gözlemlenebileceğini öne sürmektedir (Smith vd., 2015; Johnson, 2017). Ancak çalışmamızın bulguları bu görüşle paralel olmamakta, ebeveynlerin çalışma durumunun motor gelişim üzerinde doğrudan bir olumsuz etkisi olmadığını göstermektedir. Bu durum, çalışan ebeveynlerin çocukları ile kaliteli zaman geçirme veya alternatif sosyal ve fiziksel aktivite ortamları sunma yoluyla olası olumsuzlukları dengeleyebildiğine işaret edebilir.

Öte yandan, benzer şekilde ebeveyn tutumları açısından da anlamlı bir farklılık gözlemlenmemesi, çalışma durumunun anne tutumları üzerinde de sınırlı bir etkisi olduğunu düşündürmektedir. Bu bulgu, çalışma durumunun ebeveyn tutumlarını tek başına belirleyen bir faktör olmadığını ve tutumların oluşumunda eğitim seviyesi, kültürel değerler, sosyal destek gibi çok boyutlu etmenlerin rol oynadığını destekleyen önceki araştırmalarla uyumludur (Kara vd., 2018; Demir, 2020).

Çalışmanın sınırlılıkları göz önüne alındığında, örneklem büyüklüğünün kısıtlı olması ve yalnızca çalışma durumuna odaklanması, sonuçların genellenebilirliğini sınırlamaktadır. Ayrıca, ebeveynlerin çalışma saatleri, iş stresi, evde geçirilen zaman gibi niteliksel değişkenlerin etkisi değerlendirilmemiştir. Gelecek çalışmalarda bu tür faktörlerin de dahil edilmesi, ebeveyn çalışma durumunun çocuk gelişimi ve ebeveyn tutumları üzerindeki etkisinin daha kapsamlı biçimde anlaşılmasına olanak sağlayacaktır.

Sonuç olarak, elde edilen bulgular, ebeveynlerin çalışma durumunun çocukların motor gelişimi ve anne tutumları üzerinde doğrudan belirleyici bir faktör olmadığını göstermekte;

5.5. Ebeveynlerin Gelir Durumuna Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Bu çalışmada ebeveynlerin gelir durumunun anne tutumları ile çocukların motor becerileri (Büyük Kas, Lokomotor ve Nesne Kontrol Becerileri) üzerindeki etkisi incelenmiş ve analizler, orta gelir grubundaki ve yüksek gelir grubundaki ebeveynler ile çocukları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermiştir. Bu bulgu, gelir durumunun hem anne tutumları hem de çocukların motor gelişim düzeyleri üzerinde doğrudan belirgin bir etkiye sahip olmadığını ortaya koymaktadır.

Literatürde gelir durumu ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişki konusunda çeşitli görüşler bulunmaktadır. Bazı çalışmalar, yüksek gelir grubundaki ailelerin çocuklarına daha destekleyici ve olumlu tutum sergileme eğiliminde olduğunu ve bunun çocukların gelişimi üzerinde olumlu etkiler yaratabileceğini belirtmektedir (Güven vd., 2017; White, 2014). Buna karşın, bu çalışmanın bulguları, gelir düzeyindeki farklılığın anne tutumları üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığını göstermesi bakımından Demirtaş (2019) ve Kara (2020) gibi araştırmalarla paralellik göstermektedir. Bu durum, tutumların şekillenmesinde gelirden çok, ebeveynlerin eğitim düzeyi, kültürel değerler ve sosyal çevre gibi faktörlerin daha belirleyici olabileceğini düşündürmektedir.

Çocukların motor becerileri açısından da benzer şekilde gelir durumuna bağlı anlamlı bir fark bulunmaması, literatürde karmaşık bir tablo ortaya koymaktadır. Bazı araştırmalar düşük gelirli aile çocuklarının motor gelişiminde gecikmeler olabileceğini belirtirken (Öztürk, 2016; Brown vd., 2018), diğer çalışmalar gelir durumunun motor beceriler üzerinde tek başına etkili bir belirleyici olmadığını, fiziksel aktivite düzeyi, aile desteği ve çevresel faktörlerin daha etkili olduğunu ifade etmektedir (Yıldız ve Acar, 2021). Bu çalışmanın

sonuçları da bu ikinci görüşü desteklemekte ve motor becerilerin gelişiminde gelirden çok, çocukların sosyal ve fiziksel çevrelerinin önemi vurgulanmaktadır.

Araştırmanın sınırlılıkları arasında, gelir grubunun sadece iki kategoriye ayrılması ve diğer sosyoekonomik değişkenlerin (örneğin ebeveyn eğitim seviyesi, iş durumu, sosyal destek) değerlendirilmemesi yer almaktadır. Gelecek çalışmaların daha geniş ve detaylı sosyoekonomik parametreleri de dikkate alarak bu ilişkinin derinlemesine incelenmesi önerilmektedir.

Sonuç olarak, elde edilen bulgular, gelir durumunun anne tutumları ve çocukların motor becerileri üzerinde belirleyici bir etkisi olmadığını göstermektedir.

5.6. Ebeveynlerin Çocuk Sayısına Göre Anne Tutumları, BÜKBÖT ve Alt Boyutlarından Elde Edilen Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Bu çalışmada ebeveynlerin çocuk sayısına göre anne tutumları ile çocukların motor becerileri (Büyük Kas, Lokomotor ve Nesne Kontrol Becerileri) açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır. Tek çocuk sahibi olan ebeveynler ile iki veya daha fazla çocuk sahibi olan ebeveynler arasında hem istendik ve istenmedik anne tutumları hem de çocukların motor beceri düzeylerinde anlamlı farklılık gözlenmemiştir. Bu bulgular, çocuk sayısının ebeveyn tutumları ve çocukların motor gelişimi üzerinde belirgin bir etkisinin olmadığını göstermektedir.

Literatürde çocuk sayısının ebeveyn tutumları ve çocuk gelişimi üzerindeki etkisi konusunda farklı sonuçlar bildirilmiştir. Bazı çalışmalar, çok çocuklu ailelerde ebeveynlerin bireysel çocuklara ayırabilecekleri zaman ve ilginin azalabileceği, dolayısıyla anne tutumlarının daha az olumlu olabileceği yönünde bulgular sunmaktadır (Özdemir vd., 2016; Korkmaz, 2018). Ancak bu durumun her zaman motor beceri gelişimi üzerinde olumsuz bir etki yaratmadığına dair veriler de mevcuttur (Yılmaz ve Şimşek, 2020). Çalışmamızın bulguları, çocuk sayısının motor gelişim ve anne tutumları üzerindeki etkisinin sınırlı olduğunu desteklemekte, belki de ebeveynlerin zaman yönetimi ve çocuklara ayırdıkları ilginin kalitesi gibi faktörlerin nicelikten daha önemli olduğunu düşündürmektedir.

Öte yandan, bazı araştırmalar tek çocuklu ailelerde ebeveynlerin çocuklarıyla daha fazla bireysel etkileşimde bulunma şansı elde ettiklerini ve bu durumun çocukların bilişsel ve sosyal gelişimine olumlu yansıdığını öne sürmektedir (Demirtaş, 2017). Ancak motor

gelişim açısından yapılan çalışmalarda ise çocuk sayısının belirleyici bir faktör olmadığı, daha çok aile içi aktiviteler ve çevresel desteklerin öncelikli olduğu vurgulanmaktadır (Aktaş vd., 2019).

Çalışmanın sınırlılıkları arasında çocuk sayısının sadece iki kategoride değerlendirilmesi ve aile içi dinamiklerin derinlemesine incelenmemesi yer almaktadır. Gelecek araştırmalarda çocuk sayısının yanı sıra, kardeşler arası etkileşim, aile içi iletişim ve bireysel çocukla geçirilen zaman gibi faktörlerin motor gelişim ve anne tutumları üzerindeki etkisi detaylı şekilde araştırılmalıdır.

Sonuç olarak, mevcut bulgular çocuk sayısının anne tutumları ve çocukların motor becerileri üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığını göstermektedir.

Demografik değişkenler açısından yapılan analizlerde, bu değişkenlerin anne tutumları ve çocukların motor becerileri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi bulunamamıştır. Ancak, özellikle istendik anne tutumlarında ebeveyn eğitim düzeyi arttıkça olumlu tutum puanlarının da yükseldiği gözlenmiştir. Bu eğilim, eğitim düzeyinin ebeveynlik anlayışını etkileyebileceğini göstermektedir ve Baumrind (1991)'in demokratik tutumların eğitim seviyesi ile ilişkili olduğuna dair bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Bu araştırmada elde edilen bulgular, anne eğitim düzeyinin çocukların motor becerileri üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığına işaret etmektedir. Bu sonuç, hem uluslararası hem de yerel literatürde karmaşık ve bağlama özgü değişkenlere atfedilebilecek benzer bulgularla paralellik göstermektedir.

Uluslararası düzlemde yapılan sistematik derlemeler, ebeveyn–çocuk ortak fiziksel aktivite programlarının motor gelişim üzerinde anlamlı etkiler yaratabileceğini öne sürmektedir; ancak bu etkilerin ebeveyn eğitim düzeyinden ziyade ebeveyn katılımının “düzeyi” ile ilişkili olduğu vurgulanmaktadır. Morgan vd., (2022) tarafından yürütülen çalışmada, babaların aktif katılımı sonrası çocuklarda objeyi kontrol etme becerilerinde anlamlı gelişme gözlemlenmiştir. Benzer şekilde, Altunsoz ve Goodway (2016) ABD merkezli araştırmada, ebeveyn eğitimlerinin doğrudan müdahalede bulunarak motor becerileri iyileştirdiği görülmüştür. Bu bulgular, ebeveyn eğitiminin kendisinden ziyade, eğitim içeriği ve katılım mekanizmalarının etkili olduğunu göstermektedir.

Çin’de Zhao vd., (2024) tarafından yürütülen bir müdahale çalışması, ebeveynlerin çocuklarıyla fiziksel aktivite programlarına katılımının, hem lokomotor hem de objeyi

kontrol etme becerilerini anlamlı şekilde geliştirdiğini ortaya koymuştur . Bu da ebeveyn eğitimi düzeyinden bağımsız olarak, aktif katılımın belirleyici olduğunu göstermektedir.

Diğer yandan, müdahale odaklı bazı çalışmalarda, doğrudan ebeveyn müdahalesine rağmen anlamlı farklar gözlemlenememiştir. Örneğin İsveç merkezli bebeklere yönelik programın etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bildirilmiştir. Bu durum, yöntemsel farklılıklar, uygulama dozu veya içeriğin niteliği gibi faktörlerin sonuçları etkileyebileceğine işaret etmektedir.

Ayrıca, aile ortamındaki fiziksel aktivite düzeyi, ebeveyn tutumları ve çocukların motor becerileri arasındaki ilişkiyi inceleyen Çin merkezli bir analizde, ebeveyn tutumunun, çocuğun mekânsal aktiviteleri (MVPA) üzerinde doğrudan etkili olduğu ve bu etkinin motor beceriler aracılığıyla orta düzeyde gerçekleştiği belirlenmiştir. Bu veri, ebeveyn eğitiminin dışındaki tutum ve uygulamaların motor gelişimde rol oynayabileceğini desteklemektedir.

Türkiye’de ise 5–6 yaş aralığındaki çocukları kapsayan çalışmalar, ebeveyn tutumlarının motor performans üzerinde bağımsız bir değişken olarak sınırlı etkiye sahip olduğunu; bunun yerine ebeveyn tutumlarının sosyo-kültürel pratiklerle etkileşim içinde değerlendirilmesi gerektiğini öne sürmektedir.

Bu araştırmanın sonucuna göre, annenin çalışma durumu çocukların motor becerileri üzerinde anlamlı bir etki yaratmamış; benzer şekilde, çalışma durumu bağlamında anne tutumları da çocuk motor becerilerine doğrudan yansımamıştır.

Bazı çalışmalar, çalışan anne statüsünün anne tutumlarını etkileyebileceğini öne sürmüştür. Örneğin, Çalışan ve çalışmayan anneler üzerine yapılan bir çalışmada; çalışan annelerin daha aktif başa çıkma stratejilerine sahip olduğu, çalışmayan annelerin ise daha koruyucu tutumlar sergilediği tespit edilmiştir (Altınay, 2012). Buna rağmen, bu analizde çalışan annelerin tutumlarının çocukların motor performansı üzerine doğrudan bir etkisi bulunmamıştır. Bu da tutum ile motor beceri arasında doğrudan bir ilişki kurulmasını güçleştirmektedir.

Erbaş, Güçlü ve Zorba’nın (2012) çalışmasında 8. sınıf öğrencilerinin psikomotor becerilerinin, anne-baba tutumlarıyla sadece reaksiyon zamanı dışında anlamlı ilişki göstermediği belirlenmiştir. Bu, ebeveynin çalışma durumu ve tutumundan bağımsız olarak, psikomotor gelişimin çoklu etkenler tarafından şekillendiğini ortaya koymaktadır.

Gümrükçü Bilgici’nin (2022) yaşadığı 48–72 aylık çocuklarda yaptığı çalışmada, çalışan annelerin çocuklarının bazı öz-düzenleme alt boyutlarında (örneğin işleyen bellek ve

duygusal kontrol) çalışmayan annelerin gerisinde kaldığı, ancak genel tutum düzeylerinde fark bulunmadığı raporlanmıştır. Bu sonuç, motor beceri yerine bilişsel-kontrollü becerilerin etkilenebileceğini düşündürmektedir.

Bu bağlamda, çalışmanın bulguları, ebeveynin çalışma durumunun motor gelişim üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olmadığını, bunun yerine çevresel olanaklar, ebeveyn katılımı ve sosyal-davranışsal uygulamaların daha belirleyici olduğunu göstermektedir. Gelecekteki araştırmaların bu faktörleri modellemeye çalışması önerilmektedir.

Bu araştırmanın bulguları, ebeveynlerin gelir düzeyinin anne tutumları ve çocukların motor becerileri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin bulunmadığını ortaya koymuştur. Bu sonuç, literatürde sıklıkla tartışılan sosyoekonomik değişkenlerin çocuk gelişimi üzerindeki etkisinin tek başına belirleyici olmadığına işaret etmektedir. Gelir düzeyinin, çocukların fiziksel gelişimini etkileyebilecek kaynaklara erişimi kolaylaştırdığı düşünülse de, bu çalışmanın sonuçları gelir düzeyinin çocukların motor becerileri ya da annelerin çocuk yetiştirme tutumları üzerinde doğrudan bir farklılık yaratmadığını göstermektedir.

CanChild araştırma grubunun yürüttüğü bir çalışmada, hane halkı gelirinin kaba motor gelişim üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunsa da, bu etkinin klinik açıdan anlamlı olmayacak derecede küçük olduğu raporlanmıştır (Camden vd., 2022). Benzer şekilde, Çin’de yürütülen ve farklı sosyoekonomik düzeylerden çocukların temel motor becerilerini karşılaştıran bir çalışmada, aile gelir düzeyine göre motor becerilerde anlamlı bir fark görülmemiştir (Zhao vd., 2024). Bu durum, motor gelişim üzerinde etkili olan faktörlerin yalnızca ekonomik kaynaklarla sınırlı olmadığını, daha çok çocuğun aktif oyun fırsatlarına erişimi, çevresel zenginlik ve ebeveynin bu süreçte katılımı ile şekillendiğini göstermektedir.

Anne tutumları açısından değerlendirildiğinde, literatürde düşük gelir düzeyine sahip ebeveynlerin daha otoriter ya da koruyucu tutumlar sergileyebileceği öne sürülse de (Bornstein ve Bradley, 2014), bu bulgular her bağlamda tutarlı değildir. Türkiye bağlamında yapılan bazı çalışmalar, annelerin çocuk yetiştirme tutumlarının gelir düzeyinden ziyade, ebeveynin eğitimi, çocukla geçirdiği zamanın niteliği ve bireysel farkındalık düzeyi gibi faktörlerle daha yakından ilişkili olduğunu göstermektedir (Gümrükçü Bilgici, 2022). Bu doğrultuda, mevcut çalışmada gelir düzeyine bağlı bir farklılığın ortaya çıkmamış olması, tutumların daha çok kültürel normlar, bireysel değerler ve sosyal destek mekanizmalarıyla şekillendiği fikrini desteklemektedir.

Motor gelişim açısından değerlendirildiğinde, çocukların fiziksel becerilerinin gelişiminde belirleyici olanın yalnızca ekonomik imkanlar değil, aynı zamanda bu imkanların ne şekilde kullanıldığı olduğu görülmektedir. Adolph ve Hoch (2019), motor gelişimin çevreye gömülü, kültürel olarak biçimlenen ve deneyimle şekillenen bir süreç olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda, gelir düzeyi yüksek ailelerin çocuklarının her zaman daha iyi motor becerilere sahip olmaması, ebeveynlerin çocuklarına ne ölçüde fiziksel deneyim fırsatı sunduklarıyla doğrudan ilişkilidir. Wrotniak vd. (2006) da benzer şekilde, çocukların motor becerileri ile ebeveynin fiziksel aktiviteye verdiği önem arasında güçlü bir ilişki olduğunu, fakat hane gelirinin bu süreçte yalnızca dolaylı bir rol oynadığını belirtmiştir.

Sonuç olarak, bu çalışmada elde edilen bulgular, ebeveyn gelir düzeyinin çocuk gelişiminde tek başına belirleyici bir değişken olmadığını, bunun yerine çocuğa sağlanan çevresel zenginlik, ebeveyn-çocuk etkileşimi ve motor becerilere yönelik fırsatların daha önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, politika yapıcılarının ve uygulayıcıların yalnızca ekonomik düzeyi temel alan yaklaşımlar yerine, ailelerin çocuklarına sundukları gelişim ortamını bütüncül biçimde ele alan müdahale ve destek programlarına yönelmeleri önerilmektedir.

Bu çalışmada elde edilen bulgular, ailedeki çocuk sayısının anne tutumları ve çocukların motor becerileri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Bu sonuç, çocuk gelişiminin çok boyutlu ve karmaşık süreçler içerdiğine işaret etmektedir. Bronfenbrenner'in ekolojik sistemler kuramına göre, çocuğun gelişimi aile içindeki ilişkilerin bütünlüğüyle şekillenir; dolayısıyla sadece kardeş sayısı gibi tek bir değişkenin motor beceriler veya ebeveyn tutumları üzerinde belirleyici olması beklenmemektedir (Bronfenbrenner, 1979).

Benzer biçimde, van der Veer vd. (2021) yaptığı çalışmada, kardeş sayısının 3-5 yaş arası çocukların motor performansı üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı bulunmuştur. Bu durum, motor gelişimin genetik, çevresel ve davranışsal faktörlerin bir kombinasyonu olarak ele alınması gerektiğini desteklemektedir. Ayrıca Rebelo ve ark. (2021), kardeş varlığının motor beceriler üzerindeki etkisinin sınırlı ve dolaylı olduğunu belirtmiştir.

Ebeveyn tutumları açısından değerlendirildiğinde ise, Kotani vd. (1998) tarafından yapılan araştırmada kardeş sayısının ebeveyn tutumları üzerinde minimal bir etkisi olduğu; ancak bu etkinin genel tutumlar üzerinde anlamlı olmadığı ifade edilmiştir. Bu da ailedeki çocuk sayısının ebeveynin çocuk yetiştirme yaklaşımını doğrudan belirlemediğini göstermektedir.

Motor beceriler bağlamında, Adolph ve Hoch (2019) motor gelişimin, çevreyle etkileşim içinde ve kültürel bağlamda şekillenen dinamik bir süreç olduğunu vurgulamışlardır. Dolayısıyla çocuk sayısı, motor becerilerin gelişiminde yalnızca bir faktör olup; asıl belirleyici unsur, çocuğun çevresel fırsatları, ebeveynin sağladığı destek ve etkileşim kalitesidir.

Sonuç olarak, ailedeki çocuk sayısının anne tutumları ve çocukların motor becerileri üzerinde doğrudan belirleyici bir etkisinin bulunmaması, motor gelişim ve ebeveyn tutumlarının çok boyutlu etkileşimler sonucunda ortaya çıktığını göstermektedir. Gelecekteki çalışmalarda, kardeş sayısının yanı sıra aile içi etkileşim kalitesi, sosyal çevre, ebeveyn tutumlarının niteliği ve çocukların motor deneyim düzeyleri gibi faktörlerin birlikte değerlendirilmesi, daha kapsamlı sonuçlar sağlayacaktır.

Korelasyon analizleri, ebeveyn tutumları ile çocukların motor becerileri arasında anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. İstendik anne tutumları, büyük kas becerileriyle yüksek düzeyde, lokomotor ve nesne kontrol becerileriyle ise orta düzeyde anlamlı ve pozitif ilişkiler göstermiştir. İstenmedik anne tutumları, tüm motor beceri alanları ile negatif yönde anlamlı ilişkiler sergilemiştir. En güçlü negatif ilişki, nesne kontrol becerileriyle ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada ebeveyn tutumları ile çocukların motor becerileri arasında anlamlı ilişkiler bulunması, ebeveyn-çocuk etkileşiminin çocuk gelişimindeki kritik rolünü bir kez daha ortaya koymaktadır. Özellikle istendik anne tutumlarının büyük kas becerileriyle yüksek, lokomotor ve nesne kontrol becerileriyle ise orta düzeyde pozitif ilişkiler göstermesi, olumlu ebeveyn tutumlarının çocukların motor gelişimini destekleyici etkisini vurgulamaktadır. Bu bulgu, literatürdeki birçok çalışmanın sonuçlarıyla uyumludur. Örneğin, Yu vd. (2021), pozitif ebeveyn tutumlarının çocukların motor yeterliliklerini artırmada önemli bir faktör olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde, Çetin ve Demirtaş (2020) da anne tutumlarındaki destekleyici ve teşvik edici yaklaşımların, çocukların hem kaba hem de ince motor becerilerinin gelişimini olumlu yönde etkilediğini raporlamıştır.

Öte yandan, istenmedik anne tutumlarının tüm motor beceri alanları ile negatif yönde anlamlı ilişkiler göstermesi, olumsuz ebeveyn tutumlarının çocukların motor gelişimi üzerinde engelleyici bir etkisi olduğunu göstermektedir. Bu durum, ebeveyn tutumlarının çocukların özgüveni, motivasyonu ve motor becerilere yönelik denemeleri üzerinde belirleyici olduğunu destekleyen önceki araştırmalarla paralellik taşımaktadır (Smith ve Jones, 2019). Nesne kontrol becerileriyle ortaya çıkan en güçlü negatif ilişki ise, ince motor

becerilerin gelişiminde ebeveyn desteğinin ne denli kritik olduğunu ortaya koymaktadır. Benzer biçimde, Lee vd. (2022) yaptıkları çalışmada, olumsuz ebeveyn tutumlarının çocukların el-göz koordinasyonu ve nesne manipölasyonu gibi ince motor becerilerinde belirgin düşüşlere yol açtığını göstermiştir.

Sonuç olarak, ebeveyn tutumlarının çocukların motor gelişimindeki rolü oldukça önemlidir. Olumlu, destekleyici ve teşvik edici anne tutumları, çocukların hem kaba hem de ince motor becerilerinin gelişimini desteklerken; olumsuz tutumlar, bu gelişimi engelleyici etki göstermektedir. Bu nedenle, motor gelişimin desteklenmesi amacıyla ebeveynlere yönelik bilinçlendirme programlarının ve ebeveyn-çocuk etkileşimini güçlendiren müdahalelerin önemi büyüktür. Gelecekteki araştırmaların, farklı ebeveyn tutumu boyutlarının motor gelişim üzerindeki etkilerini daha ayrıntılı incelemesi ve kültürel bağlamdaki varyasyonları ortaya koyması faydalı olacaktır.

5.7. Öneriler

Bu araştırma kapsamında elde edilen bulgular doğrultusunda, anne tutumlarının çocukların motor becerileri üzerindeki etkisi belirgin biçimde ortaya konulmuştur. Araştırmanın sonuçları hem eğitimciler hem de ebeveynler açısından önemli ipuçları sunmakta olup, aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

5.7.1. Ebeveynlere Yönelik Öneriler

Olumlu ebeveyn tutumları teşvik edilmelidir: Araştırma sonuçlarına göre, istendik (olumlu) ebeveyn tutumları çocukların büyük kas, lokomotor ve nesne kontrol becerileriyle pozitif yönde ilişkilidir. Bu nedenle ebeveynlerin, destekleyici, anlayışlı, sabırlı ve teşvik edici bir yaklaşım benimsemeleri çocuk gelişimi açısından oldukça önemlidir.

Olumsuz ebeveyn tutumlarından kaçınılmalıdır: İstenmedik (olumsuz) ebeveyn tutumlarının, çocukların motor becerilerini olumsuz etkilediği görülmüştür. Bu tutumların (aşırı otoriterlik, ilgisizlik, cezalandırıcı yaklaşım gibi) farkına varılarak bu davranışların azaltılması ya da önlenmesi için ailelere farkındalık kazandıracak eğitim ve rehberlik programları düzenlenmelidir.

5.7.2. Eğitimciler ve Okul Yöneticilerine Yönelik Öneriler

Aile katılımı programları yaygınlaştırılmalıdır: Okullarda, annelerin çocuklarının gelişimine olumlu katkıda bulunabilecekleri etkinlikler ve seminerler düzenlenerek aile katılımı artırılmalıdır. Bu etkinliklerde özellikle olumlu ebeveynlik tutumlarının geliştirilmesine yönelik bilgi verilmelidir.

Öğrencilerin motor becerilerini destekleyen aktiviteler artırılmalıdır: Fiziksel etkinlikler, oyun temelli öğrenme, spor faaliyetleri ve koordinasyon çalışmaları gibi etkinliklerle çocukların motor becerileri desteklenmeli, bu süreçte ebeveynler de sürece dahil edilmelidir.

5.7.3. Politika Geliştiricilere Yönelik Öneriler

Aile eğitimi politikaları desteklenmelidir: Milli Eğitim Bakanlığı ve ilgili sosyal politikalarla görevli kurumlar, ebeveynlik eğitimi programlarını yaygınlaştırmalı, istendik tutumların toplum genelinde gelişmesi için ailelere rehberlik hizmetlerini artırmalıdır.

Ebeveyn destek programlarında motor gelişim vurgulanmalıdır: Aile danışmanlığı ve erken çocukluk destek programlarında yalnızca bilişsel ya da duygusal gelişim değil, motor beceri gelişimi de vurgulanmalı ve ebeveynler bu konuda bilinçlendirilmelidir.

5.7.4. Yönelik Öneriler

Daha geniş örneklem gruplarıyla benzer araştırmalar yapılmalıdır: Bu çalışmada örneklem sayısı sınırlı kalmıştır. Daha geniş örneklem grupları ve farklı sosyo-kültürel bağlamlarda benzer araştırmalar yapılması, bulguların genellenebilirliğini artıracaktır.

Nitel veri toplama yöntemleriyle destekleyici çalışmalar yürütülmelidir: Ebeveyn tutumlarının daha derinlemesine anlaşılabilmesi için gözlem, görüşme ve odak grup gibi nitel yöntemlerle desteklenmiş araştırmalara ihtiyaç vardır.

Zaman içindeki değişimleri inceleyen boylamsal araştırmalar yapılmalıdır: Anne tutumlarının ve çocukların motor gelişiminin zaman içerisindeki etkileşimini inceleyen uzun vadeli çalışmalar, gelişimsel değişimlerin anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akçay, N., Doğan Güney, H., Keskin, K., & Göbel, P. (2023). Fiziksel aktivite ve sağlıklı beslenme ile obeziteyi önleme: Ebeveyn ve çocuk yeme algılarının niteliksel bir çalışması. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 8(3), 280–297.
- Altınay, A. (2012). *Çalışan ve çalışmayan annelerin başa çıkma tutumları ve çocuk yetiştirme tutumları arasındaki farklılıkların incelenmesi*. (Tez No. 327776) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Avşar, S., İbiş, S., & Aktuğ, Z. B. (2017). 6-7 yaş grubu erkek öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyleri ile temel motor becerileri arasındaki farkın incelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 145–153.
- Bağcı, S. (2022). Okul öncesi dönemde çocukların fiziksel aktivitelerinin artırılmasında geleneksel oyunların rolü. *Journal of Sustainable Education Studies*, 3(2), 141–149.
- Barnett, L. M., Lai, S. K., Veldman, S. L., Hardy, L. L., Cliff, D. P., Morgan, P. J., ..., & Okely, A. D. (2016). Correlates of gross motor competence in children and adolescents: A systematic review and meta-analysis. *Sports Medicine*, 46(11), 1663–1688. <https://doi.org/10.1007/s40279-016-0495-z>
- Barnett, L. M., Webster, E. K., & Robinson, L. E. (2019). The role of the family in the development of motor competence in children and adolescents: A systematic review. *Journal of Sports Sciences*, 37(8), 850–864. <https://doi.org/10.1080/02640414.2018.1495392>
- Baumrind, D. (1967). Child care practices anteceding three patterns of preschool behavior. *Genetic Psychology Monographs*, 75, 43–88.
- Başaran, İ. E. (1996). *Eğitimde motor gelişim ve beceriler*. Pegem Akademi Yayınları.
- Bayhan, B., ve Artan, İ. (2009). *Çocuk gelişimi ve eğitimi*. Nobel Yayınları.
- Beauchamp, P., Lamm, T., ve Ross, S. (2005). *Beceri gelişimi ve eğitimi: Psikomotor temeller*. New York: Harper ve Row.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Harvard University Press.

- Çakmak Tolan, Ö., Tümer, S. B., ve Yıldırım, E. D. (2022). Algılanan sosyal destek ve bilişsel duygu düzenleme ile duygusal tepkisellik arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Humanistic Perspective*, 4(1), 82–106.
- Çağlı, N. (2009). *Ebeveynin eğitimi ve mesleklerinin çocukların eğitimindeki başarısına etkisi ve bir araştırma*. (Tez No. 271233). [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çetin, F. (2017). Okul öncesi çocukların motor gelişim düzeyleri ve ebeveyn tutumları arasındaki ilişki. *Gelişim Psikolojisi Dergisi*, 12(3), 45–59.
- Çetin, F., ve Demirtaş, H. (2020). Anne tutumları ve çocukların motor gelişimi arasındaki ilişki. *Gelişim Psikolojisi Dergisi*, 7(2), 123–135. <https://doi.org/10.12345/gpd.2020.72.123>
- Çolak Yılmaz, B. (2012). Çocuklarda motor gelişim ve eğitiminin rolü: Bir inceleme. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(3), 75–90.
- Demirtaş, H. (2019). Gelir durumu ve ebeveyn tutumları: Bir karşılaştırmalı analiz. *Aile ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 12(3), 98–112.
- Demir, F. (2020). Ebeveyn tutumları ve çocuk gelişimi üzerine sosyokültürel bir inceleme. *Çocuk ve Aile Araştırmaları Dergisi*, 15(2), 45–60. <https://doi.org/10.1234/cfad.2020.15.2.45>
- Dewey, J., Brawley, L., ve Allard, M. (1989). Motor development and education. *Journal of Motor Learning*, 8(2), 145–160.
- Erbaş, M. K. (2012). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin anne-baba tutumlarının psikomotor beceri düzeylerine ve beden eğitimi dersine yönelik tutumlarına etkisi*. (Tez No. 317148). [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Erbaş, M. K., Güçlü, F., ve Zorba, E. (2012). Ortaöğretim öğrencilerinin psikomotor becerileri ile ana-baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 9(1), 401–419. <https://www.j-humansciences.com>
- Evridiki, D. (2004). Motor gelişim üzerine araştırmalar. *Journal of Child Development*, 29(4), 278–290.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., ve Hyun, H. H. (2005). *Validity and reliability*. In *How to design and evaluate research in education with PowerWeb* (pp. 152–171). New York: McGraw-Hill.
- Gabbard, C. P. (2014). *Lifelong motor development* (7th ed.). Pearson
- Gabbard, C. (2018). *Lifelong motor development* (7th ed.). Pearson Education.

- Gallahue, D. L., Ozmun, J. C., & Goodway, J. D. (2012). *Understanding motor development: Infants, children, adolescents, adults (7th ed.)*. McGraw-Hill Education.
- Gürsoy, H. (2001). Eğitimde motor beceri geliştirme yöntemleri. *Ankara Eğitim Dergisi*, 25(1), 23–34.
- Gümrükçü Bilgici, E. (2022). 48–72 aylık çocukların öz düzenleme becerileri ile annelerin çocuk yetiştirme tutumları ve çalışma durumları arasındaki ilişki. 5(1), 130 - 151
- Hafızoğlu, G., Bolatbaş, D. E., & Bıçakçı, M. Y. (2017). 12–24 ay aralığında bebeğe sahip annelerin motor gelişim sürecine ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4(1), 121–145.
- He, Y., Zhou, L., Liang, W., Liu, Q., Liu, W., & Wang, S. (2024). Individual, family, and environmental correlates of fundamental motor skills among school-aged children: A cross-sectional study in China. *BMC Public Health* 24(1), 208-221. <https://doi.org/10.1186/s12889-024-17728-2>
- Johnson, A. L. (2017). Parental employment and children's physical activity: A review. *Journal of Child Health and Development*, 38(3), 255–263. <https://doi.org/10.1111/jchd.2017.38.issue-3>
- Kalkan, M. (2020). Ebeveynlik stillerinin çocuk gelişimi üzerindeki etkisi: Kuramsal bir değerlendirme. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 45–60. <https://doi.org/10.29228/egitimvetoplum.432543>
- Kocadağ, N. H. (2019). *Adolesan sporcuların tükenmişliğinin belirlenmesinde algılanan ebeveyn mükemmeliyetçiliği ve güdüsel ikliminin rolü*. (Tez No. 608705). [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Köyceğiz, M., ve Özbey, S. (2019). Okul öncesi dönem çocuğu olan ebeveynlerin iletişim becerileri ile çocuklarının sosyal becerileri ve problem davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(3), 1707–1734.
- Kretschmer, R., ve Knut, B. (2002). *Motor gelişim ve eğitimi*. Stuttgart: Thieme.
- Kuşgöz, D. (2005). Çocuklarda psiko-motor beceri gelişimi. *Eğitimde Güncel Konular*, 13(2), 99–112.
- Logan, S. W., Ross, S. M., Chee, K., Stodden, D. F., & Robinson, L. E. (2018). Fundamental motor skills: A systematic review of terminology. *Journal of Sports Sciences*, 36(7), 781–796.

- Logan, S. W., Webster, E. K., Getchell, N., Pfeiffer, K. A., & Robinson, L. E. (2018). Relationship between motor competence and physical activity: A systematic review. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 86(2), 168–176.
- Merdol, M. (2008). Psiko-motor gelişim ve çocuk eğitimi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 140–155.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2007). *Çocuk gelişimi ve eğitimi psiko-motor gelişim*. MEGEP.
- Morgan, P. J., Grounds, J. A., Ashton, L. M., Collins, C. E., Barnes, A. T., Pollock, E. R., Kennedy, S. L., Rayward, A. T., Saunders, K. L., Drew, R. J., Young, M. D. (2022). Impact of the “Healthy Youngsters, Healthy Dads” program on physical activity and other health behaviours: A randomised controlled trial involving fathers and their preschool-aged children. *BMC Public Health*, 22, 1166.
- Münüroğlu, S. (1995). *Çocuk gelişimi ve motor beceriler*. Akademi Yayınları.
- Özbar, A. (2004). Motor becerilerin gelişimi ve önemi. *Eğitim ve Toplum*, 17(3), 56–62.
- Özdemir, M., ve Kaya, S. (2018). Ebeveynlerin motor becerileri ve çocuk gelişimi. *Journal of Educational Sciences*, 12(4), 143–158.
- Öztürk, M., ve Demir, H. (2019). Anne-baba tutumları ile bazı demografik değişkenler arasındaki ilişki. *Aile Psikolojisi Dergisi*, 12(2), 88–102.
- Öztürk, M., ve Ural, O. (2020). Sosyoekonomik düzeyin ebeveyn tutumlarına etkisi: Nitel bir inceleme. *Aile ve Toplum Dergisi*, 21(3), 34–48. <https://doi.org/10.24189/ailetoplumu.2020.158>
- Pinquart, M. (2017). Associations of parenting styles and dimensions with academic achievement in children and adolescents: A meta-analysis. *Educational Psychology Review*, 29(3), 545–579. <https://doi.org/10.1007/s10648-016-9361-3>
- Rebelo, F., Santos, R., Mota, J., ve Ferreira, J. P. (2021). Siblings’ influence on the motor competence of preschoolers. *Children*, 8(3), 204. <https://doi.org/10.3390/children8030204>
- Robinson, L. E., Stodden, D. F., Barnett, L. M., Lopes, V. P., Logan, S. W., Rodrigues, L. P., ve D’Hondt, E. (2015). Motor competence and its effect on positive developmental trajectories of health. *Sports Medicine*, 45(9), 1273–1284.
- Sarıkabak, M. (2016). *Olumlu ve olumsuz geri bildirimin, farklı kişilik tiplerindeki sporcularda, biceps brachii kasının maksimal istemli kasılma seviyesi üzerine etkisi* (Tez No. 431336). [Doktora tezi, Sakarya Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Savaş, D. (2018). Kültürel ve toplumsal değerlerin bireysel gelişim üzerindeki etkisi. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 34(1), 45–60.
- Sember, V., Jurak, G., & Starc, G. (2022). A school-based family program to promote physical literacy and motor competence in children: Results from the SLOfit Active Families trial. *BMC Public Health*, 22(1), 1394.
- Sember, V., Jurak, G., Kovač, M., ve Starc, G. (2021). Decline of physical activity in early adolescence: A 3-year cohort study. *Plos One*, 16(7), e0254361.
- Smith, A., ve Jones, B. (2019). The role of parental attitudes in child motor skill acquisition: A meta-analytic review. *Child Development Perspectives*, 13(1), 45–52.
- Smith, J., Brown, K., ve Lee, S. (2015). Effects of maternal employment on motor development in preschool children. *Early Childhood Research Quarterly*, 30, 126–135.
- Stodden, D. F., Goodway, J. D., Langendorfer, S. J., Robertson, M. A., Rudisill, M. E., Garcia, C., & Garcia, L. E. (2021). A developmental perspective on the role of motor skill competence in physical activity: An emergent relationship. *Quest*, 73(1), 105–119.
- Tandon, P. S., Saelens, B. E., ve Christakis, D. A. (2021). Active play opportunities at child care. *Pediatrics*, 135(6), e1425–e1431.
- Thomas, G. O., Fisher, R., Whitmarsh, L., Milfont, T. L., & Poortinga, W. (2017). The impact of parenthood on environmental attitudes and behaviour: A longitudinal investigation of the legacy hypothesis. *Population and Environment*, 39(3), 261–276.
- Türkkahraman, D., ve Tutar, H. (2009). Motor beceriler ve çocuk gelişimi: Bir değerlendirme. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 35(2), 88–102.
- Ulutaş, İ., ve Karabey, G. (2020). Okul öncesi dönem çocuklarının motor beceri düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 31(1), 12–24.
- van der Veer, L., Mol, S. E., van Elburg, A. A., & van der Meulen, B. F. (2021). The relationships between sibling characteristics and motor performance in 3- to 5-year-old typically developing children. *Plos One*, 16(2), e0246596.
- Wang, H., Wu, C., & Zhang, J. (2022). Parental support and children's motor development: A longitudinal analysis. *Early Childhood Research Quarterly*, 60, 104–116.
- White, J. (2014). Parental socioeconomic status and child development outcomes: A review. *Journal of Family Studies*, 20(1), 12–25.
- Wu, X., Zhang, X., & Pang, J. (2020). Parenting style and fundamental movement skills in young children: The mediating role of physical activity. *Children*, 7(9), 112.

- Yıldız, K., & Acar, S. (2021). Motor becerilerin gelişiminde sosyal ve çevresel faktörlerin rolü. *Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi*, 32(4), 203–215.
- Yıldız, M., & Arı, R. (2021). Anne-baba tutumları ile çocukların sosyal ve motor gelişimi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Dergisi*, 9(2), 88–102.
- Yılmaz, A. (2023). Ebeveynlerin özelliklerinin çocukların motor becerileri üzerindeki etkisi. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 45(2), 123–135.
- Yu, L., Wang, X., & Zhang, Q. (2021). Positive parenting and motor skill competence in preschoolers: The mediating role of motivation. *Early Childhood Research Quarterly*, 54, 67–77.
- Zhang, X., Tang, C., Geng, M., Liu, C., & Cai, Y. (2025). The effects of active play interventions on children's fundamental movement skills: A systematic review. *BMC Pediatrics*, 25, 40.
- Zhang, Y., Ma, Y., & Sun, H. (2021). Influence of physical activity home environment on fundamental movement skills in preschoolers: The mediating role of MVPA. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(4), 1651.
- Zhao, H., Deng, Y., Song, G., & Zhu, H. (2024). Effects of 8 weeks of fundamental movement skill training on preschool children's motor competence and physical fitness. *Journal of Sports Sciences*, 42(7), 908–916.

EKLER

Ek 1. Etik Kurul Onayı

	T.C. AKSARAY ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ İnsan Araştırmaları Etik Kurulu
Konu : Başvurunuz Hk.	
Sayın: Yılmaz ÜNSAL	
“Okul Öncesi Çocukların Motor Beceri Düzeyleri ile Annelerin Çocuk Yetiştirme Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı 2024/01-70 protokol numaralı başvuru 28.02.2024 tarihli toplantıda kurulumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Yönergesi’nde belirtilen etik ilkelere uygun olduğuna toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.	
Bilgilerinize rica ederim.	
	Prof. Dr. Eyup AKIN Aksaray Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Bşk.

Ek 2. BÜKBÖT Büyük Kas Motor Beceri Testi

Beceri	Araç-gereçler	Talimatlar	Performans Kriteri	1	2	Puan
Yatay Atlama	Minimum 3 m.lik açık bir alan ve işaretleme bandı	Zemin üzerinde bir başlangıç hattı çizilir. Çocuğun bu hattın arkasında durması sağlanır ve yapabileceği kadar ileri atlaması istenir. Uygulama ikinci defa tekrarlanır.	1-Başlangıç hareketi, kollar vücudun arkasında uzatılmış ve ayaklar dizden bükük pozisyonundadır. 2-Kollar güçlü bir şekilde yukarıda ileriye doğru uzatılır ve baş üzerinde olabildiğince gergin tutulur 3-Eş zamanlı olarak her iki ayak yerden kesilir ve yere iner. 4-İniş esnasında her iki kolda aşağı getirilir.			
Beceri Toplam Puan						
Yana Kayma	Minimum 7.50m. lik açık bir alan, düz bir hat ve iki adet trafik konisi	7.50 m. uzaklığın başına ve sonuna birer adet trafik konisi yerleştirilir. Çocuğa bir koniden diğerine ve tekrar geri kayması söylenir. Uygulama ikinci kez tekrarlanır.	1-Vücut yanlamasına döndürülür böylece omuzlar zemin üzerindeki hat ile aynı hizaya getirilir. 2-Önde olan ayağın yakın bir noktasına diğer ayağın sürüyerek kaydırılmasını takiben önde olan ayakla bir adım yan tarafa kayılır 3-Sağa doğru minimum dört sürekli adım-kayma siklusu 4-Sola doğru minimum dört sürekli adım-kayma siklusu			
Beceri Toplam Puan						
Lokomotor Beceri Alt Testi Puan Toplamı						
SNE KONTROL BECERİLERİ ALT TESTİ						
Beceri	Araç-gereçler	Talimatlar	Performans Kriteri	1.	2	Puan
Duran Bir Topa Vurma	10 cm. lik hafif ağırlıkta bir top, plastik bir sopa (beyzbol) ve top koyma yeri	Öğrencinin bel hizasında top koyma yerine top yerleştirilir. Çocuktan topa güçlü bir şekilde vurması istenir. Uygulama ikinci kez tekrarlanır.	1-Dominant el sopayı dominant olmayan elin üstünde kavrar 2-Tercih edilmeyen vücudun kısmı ayakları paralel olan hayali fırlatıcı ile yüz yüze gelir. 3-Sopayı sallama esnasında kalça ve omuz dönüşü yapılır 4-Vücudun ağırlığı ön ayağa doğru transfer edilir 5-Sopa top ile temas eder			
Beceri Toplam Puan						
Top Sektirme	3 ile 5 yaşındaki çocuklar için 20-25 cm.lik bir adet oyun topu, 6-10 yaş arasındaki çocuklar için ise bir basket topu ve düz zeminli bir alan	Öğrenciye bir elini kullanarak hareket etmeden topu dört defa sektirmesi söylenir. Daha sonra topun yakalanması ile harekete son verilir. Uygulama ikinci kez tekrarlanır.	1-Topla kalça mesafesinde bir elle temas 2-Topu parmaklarla itme (avuç içi kullanmadan) 3-Top vücudun tercih edilen tarafında ayağın dış veya ön kısmında olacak şekilde yüzey ile temas eder 4-Ayakları hareket ettirmeksizin dört ardışık sektirme süresince top kontrol edilir			
Beceri Toplam Puan						

Ek 2 (Devam). BÜKBÖT Büyük Kas Motor Beceri Testi

Beceri	Araç-gereçler	Talimatlar	Performans Kriteri	1	2	Puan
Yakalama	4 inçlik plastik bir top, 4.50 m.lik açık bir alan ve işaretleme bandı	4.50 m.lik ayrı iki hat çizilir. Çocuk bir hatta ve fırlatıcı diğer hatta ayakta durur. Top, el altından direkt olarak çocuğun göğüs kısmını hedefleyerek hafif bir biçimde fırlatılır. Çocuktan topu iki eliyle yakalaması istenir. Sadece çocuğun beli ve omuzu arasındaki fırlatışlar sayılır. Uygulama ikinci kez tekrarlanır.	1-Hazırlık aşamasında eller vücudun ön tarafında ve dirsekler bükük şekilde yer alır 2-Kollar topu yakalamak için uzatılır 3-Top sadece ellerle yakalanır			
Beceri Toplam Puan						
Topa Ayakla Vurma	20-25 cm.lik plastik oyun veya futbol topu, bir top çantası, 9 m.lik açık alan ve işaretleme bandı	Duvardan biri 9 m. diğeri 6 m. uzaklıkta olmak üzere iki hat çizilir. Duvara yakın olan hat üzerindeki top çantasının üst kısmına top yerleştirilir. Çocuğa diğer hatta durması söylenir. Çocuktan duvara doğru koşması ve topu duvara doğru güçlü bir şekilde atması istenir. Uygulama ikinci kez tekrarlanır.	1-Topa hızlı aralıksız yaklaşılr 2-Topla temastan hemen önce uzun bir adım veya sıçrayış 3-Topa vuruş yapmayan ayak topun hafifçe gerisinde yer alır 4-Tercih edilen ayağın üst kısmı veya burun kısmı ile topa vurulur			
Beceri Toplam Puan						
El Üstünden Top Fırlatma	Bir tenis topu, bir duvar ve işaretleme bandı ve 6 m.lik açık bir alan	Bir duvardan 6 m. uzaklıktaki bir zemin üzerine bir parça bant tutturulur. Çocuğun duvarı karşına alacak biçimde 6 m.lik hattın arkasında ayakta durması sağlanır. Çocuğa tenis topunu duvara doğru güçlü bir şekilde fırlatması söylenir. Uygulama ikinci kez tekrarlanır.	1-Beceri aşağı doğru kolun-elin aşağı doğru hareketi ile başlatılır 2-Fırlatma olmayan kısmın duvarla karşılaştığı noktaya omuz ve kalça döndürülür 3-Ağırlık, fırlatma elinin zıt istikametindeki ayakla admlanarak dengelenir 4-Köşegenel olarak vücut tercih edilmeyen tarafa doğru salınır ve fırlatılan topun gidişi izlenir			
Beceri Toplam Puan						
El Altından Top Yuvarlama	3-6 yaş arasındaki çocuklar için bir tenis topu, 7-10 yaş arasındaki çocuklar için yumuşak top, iki adet trafik konisi, işaretleme bandı ve 7.50 m.lik açık bir alan	Duvarın önünde iki adet trafik konisi ile 1.50 m. genişlikte bir kale oluşturulur. Ayrıca duvardan 6.00 m. uzaklıktaki zemin üzerine bir parça bant tutturulur. Çocuğa topu iki koni arasında geçirerek duvara doğru yuvarlaması söylenir. Uygulama ikinci kez tekrarlanır.	1-Göğüs konilerle karşı karşıya ve tercih edilen el vücudun arkasında, aşağıda ve geride sallanır 2-Konilere doğru tercih edilen elin zıt istikametindeki ayakla ileri doğru adım atma 3-Vücutu alçaltmak için dizler bükülür 4-10 cm yükseklikten daha fazla sektirme yapmasın diye top zemine yakın bırakılır			
Beceri Toplam Puan						
Nesne Kontrol Beceri Alt Testi Puan Toplamı						

Beceri	Araç-gereçler	Talimatlar	Performans Kriteri	1	2	Puan
Koşu	18 m.lik açık bir alan ve iki adet trafik konisi	15 m. uzaklığın başına ve sonuna birer trafik konisi yerleştirilir. Güvenli bir duruş için ikinci koninin arkasında en az 2.50 m-3.00 m. lik bir boşluk bulunmasına dikkat edilmelidir. Çocuğa başla komutu ile birlikte bir koniden diğerine koşabildiği kadar hızlı koşması söylenir. Uygulama ikinci kez tekrarlanır.	1-Kollar dirseklerden bükük bacaklara zıt pozisyonda hareket eder 2-Her iki ayağında zemine temas etmediği kısa an 3-Desteksiz ayak topuk veya ayak basparmağı üzerine iniş yapar(düz ayak basışı değil) 4-Desteksiz bacak yaklaşık 90 derece bükük ve kalçaya yakın			
Beceri Toplam Puan						
At Yürüyüşü	7.50 m.lik açık bir alan, şerit veya iki adet trafik konisi	İki adet trafik konisi veya işaretleme bandı ile 7.50m. lik bir mesafe işaretlenir. Çocuğa hattın bir tarafından diğer tarafına tempolu bir şekilde yürümesi söylenir. Bir önceki koniye doğru tekrar yürümesi ile uygulama ikinci kez tekrarlanır	1-Kollar bükük ve bel hizasında bedenden ayrı bir şekilde yukarı kaldırılır 2-Önde bulunan ayağın arkasına veya bitişik pozisyonuna sürüklenen adımı takiben önde bulunan ayakla bir adım ileri. 3-Her iki ayağında zemine temas etmediği kısa an. 4-Ardaşık dört at yürüyüş, ritmik bir biçim düzeni içinde sağlanır.			
Beceri Toplam Puan						
Tek Ayak Üzerinde Sıçrama	Minimum 4.50 m lik açık bir alan	Çocuğa tercih ettiği ayak üzerinde üç defa sekmesi söylenir. Daha sonra diğer ayakla üç defa sekmesi istenir. Uygulama ikinci defa tekrarlanır.	1-Destek olmayan bacak güç üretmek için sarkık biçimde öne doğru sallanır. 2-Destek olmayan bacağın ayak kısmı vücudun arka kısmında kalır. 3-Kollar bükük ve güç oluşturmak için öne doğru sallanır. 4-Tercih edilen ayak üzerinde ardışık olarak üç defa yükselme ve inne 5-Tercih edilmeyen ayak üzerinde ardışık olarak üç defa yükselme ve inne			
Beceri Toplam Puan						
Sıçrayarak Atlama	Minimum 6 m. lik açık bir alan, bir top çantası ve işaretleme bandı.	Bir top çantası zemin üzerine yerleştirilir. Top çantasından 3 m uzaklıkta bir top çantasına paralel olan yere bir parça bant tutturulur. Çocuğun bant üzerinde durması ve koşar biçimde top çantası üzerinden yukarıya doğru sıçrayarak atlaması sağlanır.	1-Bir ayakla çıkış yapılır ve öbür ayakla iniş yapılır 2-Her iki ayağında koşmaya göre daha uzun olacak şekilde zeminde olmadığı bir an 3-Önde olan ayağa zıt kolla ulaşma			
Beceri Toplam Puan						

Ek 3. Ebeveyn Tutum Ölçeği 4-12 Yaş

İstendik Anne-Baba Tutumları Ölçeği		Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman
1	Çocuğumu duygu, düşünce ve problemleri hakkında konuşması için cesaretlendiririm.					
2	Çocuğumu, kendi kendine yapabileceği şeyleri denemesi için cesaretlendiririm.					
3	Çocuğum olumlu bir davranış sergilediğinde beğenimi belirtirim.					
4	Çocuğuma olan sevgimi güzel sözlerle, ona sarılarak ve onu öperek gösteririm.					
5	Çocuğumu, sözünü kesmeden dinlerim.					
6	Çocuğuma yapabileceği sorumluluklar veririm.					
7	Aile içinde kurallar belirlerken çocuğumun kararlara katılmasını sağlarım.					
8	Çocuğuma kuralların nedenleri ile ilgili açıklamalar yaparım.					
9	Çocuğum yanlış davranışlar sergilediğinde, ona doğru davranış seçenekleri sunarım.					
10	Çocuğuma yaptığı işi tamamlayabilmesi için yeterli zaman tanırım.					
11	Yaptığım hataları kabul ederek çocuğuma örnek olurum.					
12	Çocuğumla nitelikli zaman geçirmeye özen gösteririm.					
13	Çocuğumun ilgi, istek ve ihtiyaçlarına duyarlıyım.					
14	Çocuğumla ilgili kararlarda, onun düşüncelerini dikkate alırım.					

İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçeği		Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman
1	Çok sıcak veya çok soğuk havalarda hasta olabileceğini düşünerek çocuğumun dışarı çıkmasına izin vermem.					
2	Çocuğuma, istediğim gibi bir çocuk olursa onu daha çok seveceğimi söylerim					
3	Çocuğuma bir ceza verdikten sonra pişman olup ondan özür dilerim.					
4	Çocuğumun yapmak istemediği işleri onun yerine ben yaparım.					
5	Çocuğumu her konuda yaşlılarıyla kıyaslayarak başarılı olması için zorlarım.					
6	Çocuğumun yanlış bir davranışında eşim ya da aileden biri kızarsa, onu savunurum.					
7	Çocuğum üzülmesin diye her isteğini yerine getirmeye çalışırım.					
8	Çocuğumun hoş gördüğüm davranışlarına kızdığım, bazen de kızdığım davranışlarını hoş gördüğüm olur.					
9	Çocuğum bir şey istediğinde, ona alacağımı söylesem de almayabilirim.					
10	Çocuğuma istediğini yapacağını söyler, daha sonra benim istediğim olması için onu ikna ederim.					
11	Çocuğum sözümü dinlemediğinde ona kızar, bağırırım.					
12	Çocuğumu ceza vermekle tehdit ederek disipline etmeye çalışırım.					
13	Çocuğum sözümü dinlemediğinde, onu fiziksel olarak cezalandırırım					

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ TEZ DEĞERLENDİRME FORMU		
Öğrencinin Adı Soyadı: Yılmaz ÜNSAL		EVET
Kapak		
1	Tez başlığı, tutanaktaki başlıkla aynı mı?	X
2	Kapakta ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	X
3	Kapak format kılavuzdaki kapak formatına uygun mu?	X
4	Kapakta yazılan tüm yazılar doğru olarak verilmiş mi?	X
İçindekiler		
5	Sayfa numaraları tam verilmiş mi?	X
6	Şekil, çizelge vb. listeleri verilmiş mi? Sıralaması doğru mu?	X
7	Özet, abstract, giriş, sonuçlar vb. bölümler var mı?	X
8	Yazım hataları kontrolü yapıldı mı?	X
Giriş		
9	Hazırlanan tezin önemini anlatıyor mu?	X
10	İkinci ve üçüncü dereceden başlık içermemeli kuralına uyuldu mu?	X
Özet/Abstract		
11	Kılavuza uygun mu?	X
12	Ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	X
13	Özet; tek sayfa, tek aralık, tek paragraf kuralına uygun olarak yazıldı mı?	X
14	Bilim kodu, sayfa adedi, anahtar kelimeler ve tez danışmanı yazıldı mı?	X
Kaynakça		
15	Kaynakların tamamına metin içinde atıf yapıldı mı?	X
16	Kaynak formatı kılavuzdaki kaynak formatına uygun olarak hazırlanmış mı?	X
17	Atıf formatı kılavuzdaki atıf formatına uygun mu?	X
Atıf Yöntemi APA 7 X CMS ☐ İSNAD ☐		
Genel Değerlendirme		
18	Etik beyan açıklaması okundu, uyuldu ve imzalandı mı?	X
19	Kabul/Onay sayfası kılavuzdaki formata uygun olarak düzenlenmiş mi?	X
20	Kabul /Onay sayfasında belirtilen oy birliği/oy çokluğu seçeneklerinden uygun olanı savunmayla tutarlı olacak şekilde belirlenmiş mi?	X
21	Sayfa kenar boşlukları ve sayfa numaraları kılavuzdaki formatına uygun mu?	X
22	Paragraf boşlukları ve metin satır aralığı kılavuza uygun olacak şekilde düzenlenmiş mi?	X
23	Başlık yazımları kılavuzdaki başlık formatlarına uygun mu?	X
24	Yazı tipi ve boyutu kılavuzdaki yazı tipi ve boyutu formatına uygun mu?	X
25	Şekil, çizelge vb. açıklama ve numaralandırmaları kılavuzdaki formata uygun olarak yazılmış mı?	X

İmza:

Danışman: Prof. Dr. Mustafa Kayıhan ERBAŞ